

ZARZĄDZENIE Nr KG.BEZ.021.27.2024

KOMENDANTA GŁÓWNEGO OCHOTNICZYCH HUFCÓW PRACY

z dnia 8 sierpnia 2024 r.

w sprawie wprowadzenia „Procedury interwencji w sytuacjach kryzysowych zagrażających bezpieczeństwu uczestnika Ochotniczych Hufców Pracy”.

Na podstawie § 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 roku w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy (Dz. U. z 2011 r. Nr 155 poz. 920) zarządzam co następuje:

§ 1

Wprowadzam do stosowania we wszystkich jednostkach organizacyjnych Ochotniczych Hufców Pracy dokument pn. „Procedura interwencji w sytuacjach kryzysowych zagrażających bezpieczeństwu uczestnika Ochotniczych Hufców Pracy” stanowiącego załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Celem dokumentu jest wspieranie pracowników OHP w realizacji prawnego i społecznego obowiązku reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia uczestnika OHP – w szczególności małoletniego, eliminowaniu i ograniczaniu zagrożeń dla jego zdrowia i życia, a w przypadku ich zaistnienia – łagodzeniu ich negatywnych skutków.

§ 3

Traci moc Zarządzenie Komendanta Głównego Ochotniczych Hufców Pracy nr KG.BKW.021.42.2020 z dnia 30 grudnia 2020 roku wprowadzające dokument w sprawie „Procedury zapewnienia bezpieczeństwa młodzieży i ochrony jej przed krzywdzeniem oraz postępowania w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia uczestników OHP”.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Komendant Główny
Ochotniczych Hufców Pracy

/-/ Jerzy Budzyn

**KOMENDA GŁÓWNA
OCHOTNICZYCH HUFCÓW PRACY**

00-349 Warszawa, ul. Tamka 1

tel. 22 578-47-01/02

e-mail: kgohp@ohp.pl

www.ohp.pl

**Procedura interwencji w sytuacjach kryzysowych
zagrożających bezpieczeństwu uczestnika
Ochotniczych Hufców Pracy**

Warszawa 2024

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie	3
Definicje pojęć	5
Postępowanie w sytuacjach kryzysowych	13
Część A. Ogólny schemat postępowania interwencyjnego	13
Część B. Szczegółowe postępowanie interwencyjne	17
Podstawa prawna (stan prawny na dzień 31 lipca 2024 r.)	38
 Załączniki	 39
1. Zgłoszenie sytuacji kryzysowej zagrażającej bezpieczeństwu uczestnika OHP.	
2. Rejestr monitorujący zaistniałe sytuacje kryzysowe zagrażające bezpieczeństwu uczestnika OHP.	
3. Potwierdzenie zapoznania pracowników z Procedurą.	
4. Zawiadomienie o podejrzeniu/popełnieniu przestępstwa/wykroczenia (przykład).	
5. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny (przykład).	

Wprowadzenie

Dbałość o bezpieczeństwo uczestnika Ochotniczych Hufców Pracy jest naczelnym priorytetem działalności instytucji. Mimo prowadzonych licznych i wieloprofilowych działań profilaktycznych, zapobiegających zaistnieniu sytuacji kryzysowych, nie da się wykluczyć możliwości powstania zdarzeń, w których w sposób nadzwyczajny może dojść do zagrożenia zdrowia i życia uczestnika. W celu wyeliminowania tego rodzaju sytuacji, gdy pojawią się pierwsze jej symptomy lub zaistnienia potrzeby przeprowadzenia interwencji ograniczającej negatywne skutki, została opracowana *Procedura interwencji w sytuacjach kryzysowych zagrażających bezpieczeństwu uczestnika Ochotniczych Hufców Pracy* (zwana dalej *Procedurą*). Jest ona zbiorem ujednoliconych dla wszystkich jednostek organizacyjnych OHP zasad określających sposób reagowania na niepokojące sytuacje i symptomy kryzysu oraz wskazuje sposób postępowania i interwencji w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu uczestnika. Jest jednocześnie ważnym instrumentem funkcjonowania i rozwoju OHP, nakierowanego na tworzenie i wzmacnianie bezpiecznego i przyjaznego środowiska dla uczestnika OHP oraz jego ochronę przed zagrożeniami i krzywdzeniem.

Procedura ma także na celu wspierać pracowników OHP w realizowaniu prawnego i społecznego obowiązku reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia uczestnika OHP i odnosi się do postępowania wobec **każdego uczestnika – zarówno małoletniego jak i pełnoletniego**, jednakże należy pamiętać, iż przepisy prawa, jak również instytucje je stosujące, powinny **osobę do 18. roku życia traktować jak szczególny podmiot prawa i zapewnić jej specjalną ochronę** (w tym utrzymywanie kontaktu z rodzicami/opiekunami prawnymi, a jeśli zaistnieje taka potrzeba - współpraca z sądem rodzinnym). W związku z tym oraz z uwagi na różnorodność organizacyjno-merytoryczną, w postępowaniu interwencyjnym należy uwzględnić zarówno wiek uczestnika (małoletni lub pełnoletni), jak i sposób funkcjonowania jednostki OHP (stacjonarny lub dochodzący).

Ponadto *Procedura* wpisuje się w wymagania wynikające z *ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw*, która nałożyła na placówki mające kontakt z małoletnim dodatkowe zadania wzmacniające jego ochronę, w tym także w sytuacjach wymagających interwencji w przypadku zaistnienia kryzysu.

Obowiązek ochrony uczestnika spoczywa przede wszystkim na osobach, które w danym momencie sprawują nad nim faktyczną opiekę. W sytuacji pobytu uczestnika w jednostce OHP lub jego udziału w zajęciach zorganizowanych przez OHP na terenie jednostki lub poza nią, faktycznym opiekunem uczestnika jest pracownik OHP (tj. kierownik jednostki OHP lub inna wyznaczona przez niego osoba np. wychowawca, pedagog, psycholog, instruktor praktycznej nauki zawodu, doradca zawodowy, pośrednik pracy, itd.).

Zapewnienie uczestnikowi opieki i bezpieczeństwa dotyczy także **pory nocnej, która trwa w godzinach od 22:00 do 6:00**. Organizację opieki zapewnia kierownik jednostki. **Dyżur nocny bezpośrednio na terenie internatu pełni co najmniej 2 pracowników OHP posiadających kwalifikacje pedagogiczne** (z wyłączeniem dyżuru z piątku na sobotę i z soboty na niedzielę – jeśli uczestnicy wyjeżdżają do domów rodzinnych). **Kierownik jednostki decyduje o takiej liczbie pracowników**, aby umożliwiła ona zapewnienie nadzoru nad uczestnikami przebywającymi w internacie oraz ich bezpieczeństwo.

Każdy pracownik OHP, niezależnie od zajmowanego stanowiska i pełnionej funkcji, jest zobowiązany do reagowania na przejawy zagrożenia bezpieczeństwa uczestnika OHP, a także w sytuacjach

podejrzenia lub uzyskania wiedzy o zaistnieniu zdarzeń wynikających z niniejszej *Procedury*, w szczególności:

- **Wojewódzki Komendant OHP/Dyrektor CKiW** sprawuje kompleksowy nadzór nad organizacją i realizacją działań WK OHP/CKiW zapewniających bezpieczeństwo uczestnikowi OHP, w tym przydział zadań interwencyjnych pracownikom zatrudnionym w jednostce OHP.
- **Kierownik zespołu WK OHP/CKiW właściwego do spraw wychowania/osoba koordynująca wychowanie w WK OHP/CKiW** odpowiada za właściwą koordynację działań WK OHP/CKiW zapewniających bezpieczeństwo uczestnikowi OHP i jego ochronę przed krzywdzeniem, wprowadzanie do aplikacji on-line „ZDARZENIA NADZWYCZAJNE” informacji o sytuacjach kryzysowych w jednostkach OHP zgodnie z właściwością terytorialną oraz ich monitorowanie.
- **Kierownik jednostki OHP** zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki realizacji zadań oraz pobytu uczestnika OHP w hufcu pracy, ośrodku szkolenia i wychowania, centrum kształcenia i wychowania, a także warunki udziału uczestnika OHP w zajęciach organizowanych przez OHP poza obiektami OHP.
- **Pracownik OHP realizujący zadania bezpośrednio z uczestnikiem** odpowiada za bezpieczeństwo uczestnika OHP i jego ochronę przed krzywdzeniem w czasie sprawowania nad nim opieki oraz analizuje postawy uczestnika – także poza tym czasem, zgodnie z posiadaną wiedzą i przypisanymi kompetencjami.

Stosowanie zapisów *Procedury* zapewnia prawidłową realizację zadań OHP w zakresie zapewnienia uczestnikowi OHP ochrony przed krzywdzeniem oraz innymi zagrożeniami dla zdrowia i życia, a także interwencję łagodzącą negatywne skutki w sytuacjach ich zaistnienia.

Definicje pojęć

Rozumienie pojęć użytych w *Procedurze*:

Agresja – intencjonalne zachowanie ukierunkowane na zewnątrz lub do wewnątrz, mające na celu spowodowanie szkody fizycznej lub psychicznej.

Autodestrukcja – agresja skierowana przeciwko sobie, podejmowanie zachowań niekorzystnych, bezpośrednio albo pośrednio zagrażających własnemu zdrowiu lub życiu.

Cyberprzemoc – to rodzaj przemocy, której akty dokonywane są przy użyciu nowych technologii. Do kategorii takich zjawisk zaliczamy: wyzywanie, straszenie, prześladowanie, oczernianie, ośmieszanie, poniżanie kogoś w internecie lub przy użyciu urządzeń mobilnych. W praktyce polega ona m.in. na przerabianiu i publikowaniu materiałów, zdjęć, filmów, upublicznianiu sekretów ofiar, wulgarnym i złośliwym komentowaniu wpisów i zdjęć. Może to być także podszywanie się pod inną osobę za pomocą przechwyconego profilu, poczty, jak również celowe ignorowanie aktywności ofiary w sieci. Akty cyberprzemocy należy rozpatrywać zarówno w kontekście ofiary (osoby poszkodowanej), jak i sprawcy (osoby lub grupy osób) oraz świadka zdarzenia.

Czyn karalny – jest to czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w art.: 51, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133, 143 kodeksu wykroczeń (zakłócenie porządku publicznego, niszczenie i uszkodzenie znaków umieszczonych przez organ państwowy, uszkodzenie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu, rzucanie kamieniami do pojazdów będącymi w ruchu, samowolna zmiana znaków lub sygnałów drogowych, prowadzenie pojazdów przez osobę będącą po spożyciu alkoholu, kradzieże lub przywłaszczenie mienia, paserstwo, niszczenie lub uszkodzenie mienia, spekulacja biletami wstępu, utrudnienie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego).

Czyn zabroniony – jest to zachowanie wypełniające ustawowe znamiona typu czynu zabronionego, czyli odpowiadające opisowi zachowania określonego w ustawie karnej. Czyn zabroniony jest obwarowany sankcją zastosowania kary kryminalnej, tym samym jest czynem bezprawnym karnie i stanowi element składający się na strukturę przestępstwa lub wykroczenia. Czyn zabroniony jest rodzajem czynu bezprawnego i stanowi zarazem jeden z czterech podstawowych komponentów przestępstwa lub wykroczenia. Pozostałymi są: bezprawność, wina i społeczna szkodliwość (w wypadku przestępstwa – większa, niż znikoma; w odniesieniu do wykroczenia nie ma takiego wymogu). Oznacza to, że każde przestępstwo lub wykroczenie jest jednocześnie czynem zabronionym, natomiast nie każdy czyn zabroniony stanowi przestępstwo lub wykroczenie (nie jest nim, gdy zabraknie któregośkolwiek z pozostałych trzech elementów definicji przestępstwa lub wykroczenia).

Dane osobowe – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację osoby, w tym imię i nazwisko, wizerunek.

Debriefing – spotkanie mające na celu wymianę doświadczeń związanych ze zdarzeniem, normalizację doświadczeń, mobilizację do radzenia sobie ze skutkami zdarzenia, udzielanie informacji o dalszych planach, konsekwencjach, a także monitorowanie stanu poszkodowanych.

Demoralizacja – jest to łamanie ogólnie panujących norm społecznych, tj. tzw. niedostosowanie społeczne, a w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, używanie

alkoholu lub środków zmieniających świadomość, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych.

Depresja – choroba przewlekła, nawracająca i zagrażająca życiu. Jej leczenie trwa długo, często psychoterapia jest wzmocniana farmakoterapią. Po pierwszym epizodzie depresji istnieje poważne ryzyko pojawienia się kolejnego. Objawy depresji u młodych osób: smutek, przygnębienie, drażliwość, płaczliwość, napady złości, postawa wroga względem otoczenia; zubożenie, zniechęcenie do wcześniej lubianych czynności; wycofanie się z większości aktywności lub całkowite ich nierealizowanie; nieumiejętność poradzenia sobie z krytyką, uwagami ze strony otoczenia; negatywne schematy myślowe na temat świata i siebie; poczucie bycia niepotrzebnym; niepokój, napięcie, poczucie; podejmowanie zachowań ryzykownych; myśli rezygnacyjne, samobójcze, tendencje i próby samobójcze; zaburzenia koncentracji i trudności z zapamiętywaniem; pobudzenie psychoruchowe; zmniejszenie (rzadziej zwiększenie) apetytu; problemy ze snem; powracające dolegliwości somatyczne o niepotwierdzonych medycznie przyczynach.

Dręczenie – systematyczne, długotrwałe, prześladowanie, upokarzanie lub wykluczanie z grupy jednej osoby z równoczesnym wykorzystywaniem swojej przewagi.

Fobia – może ujawnić się w postaci nagłych i trudnych do przewidzenia ataków paniki. W tym stanie obserwuje się lęk o wysokim natężeniu połączony z objawami somatycznymi, takimi jak: przyspieszenie oddechu, uczucie duszności, dławienia, ucisk lub ból w klatce piersiowej, przyspieszenie akcji serca, zawroty głowy.

Hejt – obraźliwe, często emocjonalne, negatywnie i złośliwie nacechowane komentarze dotyczące poglądów innych osób, przedmiotów, wydarzeń. **Hejter** – osoba okazująca negatywny pogląd, krytykująca (poprzez zasoby internetowe) inne osoby lub ich prace.

Indywidualny Plan Wychowawczy – opracowywany dla każdego uczestnika przyjętego do OHP, a weryfikowany wraz z rozwojem jego sytuacji wychowawczej plan działań w ramach ścieżki wsparcia określonej w obszarze wychowania. Zawiera informacje o podjętych i zrealizowanych działaniach wychowawczych w stosunku do konkretnego uczestnika lub na jego rzecz, oraz sukcesywnie osiągniętych efektach, wskazaniach do dalszej pracy, wskazaniach co zostało zrealizowane, a czego się nie udało, jakie działania są skuteczne, a jakie nie przynoszą efektów.

Jednostka OHP – jednostka organizacyjna wchodząca w skład struktury Ochotniczych Hufców Pracy, tj.: hufiec pracy, ośrodek szkolenia i wychowania, mobilne centrum informacji zawodowej, młodzieżowe biuro pracy, młodzieżowe centrum kariery, centrum edukacji i pracy młodzieży, centrum kształcenia i wychowania, ośrodek szkolenia zawodowego, wojewódzka komenda OHP, Komenda Główna OHP.

Jednostka opiekuńczo-wychowawcza – jednostka organizacyjna Ochotniczych Hufców Pracy realizująca zadania w zakresie kształcenia oraz wychowania, tj.: hufiec pracy, ośrodek szkolenia i wychowania, centrum kształcenia i wychowania.

Jednostka sprawująca nadzór – jednostka nadzorująca działalność jednostek podległych (tj. Komenda Główna OHP, wojewódzka komenda OHP, centrum edukacji i pracy młodzieży).

Kierownik jednostki – pracownik OHP zarządzający jednostką OHP, w tym: komendant hufca pracy, kierownik ośrodka szkolenia i wychowania, dyrektor centrum edukacji i pracy młodzieży, dyrektor centrum kształcenia i wychowania, dyrektor ośrodka szkolenia zawodowego, wojewódzki komendant OHP, Komendant Główny OHP.

Krzywdzenie małoletniego – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym członka kadry OHP, lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie. Wyróżnia się 5 form krzywdzenia:

- Przemoc fizyczna wobec małoletniego to przemoc, w wyniku której małoletni doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożony. Krzywda ta następuje w wyniku działania, bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za małoletniego, lub której małoletni ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec małoletniego może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. Są to także kary fizyczne takie jak długotrwałe przebywanie w jednej pozycji, wykonywanie ćwiczeń przekraczających możliwości małoletniego i stosowanych w celach dyscyplinujących.
- Przemoc emocjonalna (psychiczna) wobec małoletniego to przewlekła, niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy małoletnim a dorosłym, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z małoletnim, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności małoletniego i granic psychicznych pomiędzy dorosłym a małoletnim.
- Zaniedbanie: jest wtedy, gdy nikt nie sprawia, by małoletni czuł się ważny, wyjątkowy i kochany, nie troszczy się o niego, ani go nie wspiera. Opiekun małoletniego nie interesuje się jego zdrowiem, odżywianiem, warunkami bytowymi. Zaniedbanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb małoletniego i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw przez rodziców, opiekunów, lub inne osoby zobowiązane do opieki, wychowania i ochrony małoletniego. Obejmuje zarówno pojedyncze sytuacje, jak i utrwalony sposób funkcjonowania, w którym opiekun nie zapewnia odpowiednich warunków rozwoju fizycznego, poznawczego, społecznego, emocjonalnego i psychoseksualnego oraz dobrostanu małoletniego. Może to dotyczyć takich sytuacji jak: brak bezpiecznego schronienia, opieki, odżywiania, brak dbałości o wygląd, brak podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej, szczepień, dostępu do edukacji, nieposyłanie do szkoły, niezabezpieczanie książek i pomocy szkolnych, ograniczanie kontaktów społecznych, brak dbałości o bezpieczeństwo fizyczne, niezapewnienie bezpieczeństwa emocjonalnego.
- Przemoc seksualna (wykorzystywanie seksualne małoletniego) to angażowanie małoletniego przez dorosłego/lub innego małoletniego w aktywność seksualną, bez kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, wszelkie formy werbalnego molestowania np. prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku małoletniego lub komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania małoletniego, seksualizacja zabaw i wizerunku, skłanianie do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming - uwodzenie w internecie w celu nawiązania kontaktu) lub z kontaktem fizycznym takim jak dotykanie, zmuszanie małoletniego do dotykania ciała sprawcy w sposób seksualny czy stosunek seksualny. Każda czynność seksualna podejmowana z małoletnim poniżej 15 r.ż. jest przestępstwem. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między małoletnim a dorosłym lub małoletnim a innym małoletnim, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne może przyjąć również formę wyzyskiwania seksualnego, czyli jakiegokolwiek faktycznego lub usiłowanego nadużycia pozycji podatności na zagrożenia, przewagi sił, lub zaufania, w celach seksualnych, w tym, ale nie wyłącznie, czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z seksualnego wykorzystywania innej osoby.
- Przemoc rówieśnicza (agresja rówieśnicza, bullying) – występuje, gdy małoletni doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (internetu i telefonów komórkowych). Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na

celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów) oraz elektroniczną (złośliwy SMS lub e-mail, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę), a także przemoc podczas randki ze strony chłopaka/dziewczyny, wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika, przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią.

Małoletni zwany dalej również dzieckiem i uczestnikiem – każdy uczestnik OHP do ukończenia 18. roku życia.

Mowa nienawiści – wszelkie formy wypowiedzi, które szerzą, propagują czy usprawiedliwiają nienawiść (np. rasową, ksenofobię, antysemityzm, inne formy nienawiści bazujące na nietolerancji).

Naruszenie prywatności uczestnika poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku – podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź fotomontażu), szantażowania (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających reputację ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary). Często naruszenie prywatności łączy się z cyberprzemocą.

Ochrona prawna przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych, w tym pracowników OHP wobec których mają zastosowanie przepisy Karty Nauczyciela (art. 1 ust. 2, art. 9, art. 91b ust. 2a, art. 63) – polega na zastosowaniu zaostrzonej odpowiedzialności karnej wobec osoby, która czynnie napada, siłą zmusza do określonego zachowania lub znieważa osobę funkcjonariusza. Zakres ochrony instytucji funkcjonariusza publicznego zawarty jest w Kodeksie karnym (rozdz. Przepięstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego).

Phishing – metoda oszustwa, w której przestępca podszywa się pod inną osobę lub instytucję w celu wyłudzenia poufnych informacji, zainfekowania komputera szkodliwym oprogramowaniem czy też nakłonienia ofiary do określonych działań.

Plan wsparcia uczestnika OHP – opracowany przez pracowników OHP dla konkretnego małoletniego uczestnika OHP (skrzywdzonego oraz sprawcy), ciąg oddziaływań wspierających, przewidzianych w czasie, mających na celu konstruktywną zmianę w zachowaniu i postępowaniu uczestnika lub wsparcie w pokonaniu przez niego trudności. Plan ten jest sporządzany w możliwie najkrótszym terminie, jednak nie dłuższym niż **do 10 dni roboczych** po ujawnieniu krzywdzenia i stanowi część *Indywidualnego planu wychowawczego*.

Prostytucja (sex working) – różnorodne w formie kontakty hetero- i homoseksualne uprawiane w celach zarobkowych z większą liczbą osób, wykluczające więź emocjonalną.

Pracownik – każda osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, cywilno – prawnej, umowy o współpracy, B2B, lub świadcząca pracę w jednostce OHP niezależnie od zajmowanego stanowiska i pełnionej funkcji. Są to także wolontariusze, praktykanci, stażyści.

Pracownik pedagogiczny – pracownik OHP zatrudniony w jednostce OHP na stanowisku: wychowawca, pedagog/psycholog, kierownik internatu, kierownik jednostki i jego z-ca – hufca pracy, ośrodka szkolenia i wychowania, z-ca dyrektora CKiW.

Poufność – postępowanie oparte na zasadach dyskrecji, będące wyrazem szczególnego zaufania zapewniającego bezpieczeństwo przekazanych informacji, które mogą zostać przekazane tylko w sytuacji wyższej potrzeby w celu ochrony osób przekazujących je.

Przemoc – krzywdzące działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

Przestępczość – zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary.

Przestępstwo – czyn zabroniony uznany za zasadniczo społecznie szkodliwy lub społecznie niebezpieczny, zagrożony karą na mocy prawa karnego (nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma).

Rodzice/opiekunowie prawni – rodzice uczestnika OHP lub osoby uprawnione przez sąd do reprezentowania i ochrony interesów uczestnika OHP oraz zapewniania mu podstawowych potrzeb życiowych w sytuacji gdy ten uczestnik OHP stracił biologicznych rodziców, lub biologicznym rodzicom odebrano prawa rodzicielskie. W myśl dokumentu rodzicami/opiekunami prawnymi są także rodzice zastępczy.

Samobójstwo – to skrajna forma zachowań autodestrukcyjnych, będąca wynikiem dramatycznej decyzji człowieka pogrążonego w cierpieniu i desperacji o skutku śmiertelnym, który zmarły ze świadomością i oczekiwaniem takiego skutku sam zaplanował i wykonał w celu spowodowania zmian przez siebie pożądanых. Jest to przemyślane, zamierzone działanie zagrażające życiu, podjęte samodzielnie, którego następstwem jest śmierć. Ofiarą samobójstwa jest nie tylko osoba, która targnęła się na swoje życie. Ofiarami są także jej bliscy, rodzina, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi, lekarze i terapeuci, którzy próbowali pomóc i zapobiec nieszczęściu. Zawsze nasuwa się pytanie, czy można było coś więcej zrobić, czy można było zadziałać inaczej, mądrzej czy skuteczniej. Zawsze pojawia się poczucie winy „gdybym przewidział, gdybym coś innego powiedział, gdybym inaczej się zachował...”. Inne negatywne, trudne emocje to złość („jak on mógł mi to zrobić”) i wstyd (zwłaszcza w środowiskach wiejskich i małomiasteczkowych wciąż pokutuje stygmat „rodziny samobójcy”). Rodzice, uczestnicy czy członkowie kadry OHP do końca życia niosą ciężkie brzemie wątpliwości i myśli, że w kluczowym momencie zawiedli.

Samouszkodzenia – nieakceptowane społecznie i kulturowo zachowania polegające na umyślnym naruszeniu ciągłości tkanki własnego ciała, połykanie przedmiotów, podduszania się lub doprowadzeniu do powstania innych obrażeń, bez intencji samobójczej. Często pojawiają się u młodzieży, która ma trudności z radzeniem sobie z emocjami, zwłaszcza w sytuacjach stresujących. Może być to objaw trudności w wyrażeniu potrzeby pomocy.

Sąd rodzinny – wydział rodzinny i nieletnich w sądzie rejonowym, wyodrębniona funkcjonalnie i organizacyjnie jednostka sądu rejonowego.

Screen – jest czymś w rodzaju zdjęcia tego, co aktualnie widać na monitorze komputera. Aby go wykonać, należy np. nacisnąć klawisz Print Screen (pozornie nic się nie dzieje), a następnie otworzyć dokument typu Word lub Paint i wybrać opcję: wklej. Dokument ze screenami należy zapisać na dysku komputera.

Sekta – grupa społeczna izolująca się od reszty społeczeństwa, mająca własną hierarchię wartości i zespół norm zachowania się, z silnie akcentowaną rolą przywódcy.

Sexting – to przesyłanie za pomocą internetu i urządzeń mobilnych swoich zdjęć, filmów lub wiadomości o charakterze seksualnym. W przypadku młodzieży można mówić o poważnym zagrożeniu i konsekwencjach wiążących się z tym zjawiskiem. Najczęściej nagie zdjęcia przesyłane są pomiędzy osobami znajomymi, które tworzą związek lub są na etapie nawiązywania relacji, często jako dobrowolna aktywność własna, ale i na prośbę obecnego czy przyszłego partnera. W założeniu ma to być korespondencja o prywatnym charakterze. Niestety zdarza się, że materiały przekazywane w prywatnej korespondencji trafiają do publicznego dostępu, stając się niekiedy przyczyną tragedii.

Stalking – uporczywe nękanie powodujące uzasadnione odczucie zagrożenia lub istotne naruszenie prywatności, np. śledzenie ofiary, osaczanie jej poprzez ciągłe wizyty, telefony, smsy, pocztę elektroniczną, podarunki, ciągłe, powtarzające się nagabywanie.

Subkultura – zespół zjawisk kulturowych, częściowo autonomiczny wobec kultury dominującej, niezrywający całkowicie związków z tą kulturą; to także nieformalna grupa społeczna, względnie spójna, wyrażająca swoją odrębność.

Sytuacja kryzysowa – sytuacja, która wpływa negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia lub środowiska, wywołuje znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków; to także zbieg zdarzeń zakłócający normalny tryb funkcjonowania jednostki, rodziny, społeczności, placówki, państwa, występujący nagle i nieoczekiwanie.

Do sytuacji kryzysowych, w rozumieniu *Procedury*, należą także sytuacje trudne lub krytyczne, sytuacje nadzwyczajne, sytuacje krzywdzenia małoletniego.

- **Sytuacja trudna lub krytyczna** – sytuacja, która najczęściej ma miejsce wtedy, gdy niektóre osoby wykazują niewłaściwe postawy lub zachowania, dezorganizujące pracę na zajęciach lub poza nimi, a także utrudniające realizację i przebieg procesu wychowania i zagrażające innym uczestnikom.
- **Sytuacja nadzwyczajna (zespół zdarzeń)** – sytuacja, w której zaistniały okoliczności zakłócające codzienny rytm pracy jednostki OHP, wymagająca wykorzystania narzędzi niebędących w dyspozycji kadry OHP, do rozwiązania której potrzebna jest pomoc zewnętrzna w postaci interwencji służb publicznych lub nadzwyczajnego wsparcia.

Szkodliwe treści – to materiały, które mogą mieć negatywny wpływ na rozwój i psychikę uczestnika. Można na nie trafiać celowo lub przypadkowo, np. poprzez mylne wyniki wyszukiwania, spam czy reklamę. Do szkodliwych treści zazwyczaj zalicza się: treści pornograficzne, w tym materiały prezentujące relacje seksualne z wykorzystaniem przemocy oraz nietypowe i dewiacyjne zachowania seksualne; treści prezentujące przemoc i okrucieństwo, np. w filmach bądź brutalnych grach komputerowych; treści promujące zachowania autodestrukcyjne – samookaleczenia lub samobójstwa bądź zachowania szkodliwe dla zdrowia, np. wyniszczające diety (tzw. ruch pro-ana); zażywanie narkotyków, dopalaczy; treści dyskryminacyjne, nawołujące do wrogości lub nienawiści wobec różnych grup społecznych, narodowościowych, religijnych.

Tryb niezwłoczny – w możliwie najkrótszym możliwie czasie.

Uczestnik – każdy młody człowiek (w tym małoletni) zrekrutowany do jednostki opiekuńczo-wychowawczej OHP, który zadeklarował chęć pobytu i nauki w Ochotniczych Hufcach Pracy oraz którego rodzice/opiekunowie prawni wyrazili pisemną zgodę na jego uczestnictwo w Ochotniczych Hufcach Pracy. Uczestnik OHP znajduje się w ewidencji jednostki OHP.

Uwodzenie małoletniego w internecie – to rodzaj relacji tworzonej za pośrednictwem internetu między osobą dorosłą a osobą małoletnią w celu jej uwiedzenia i wykorzystania. Działania podejmowane przez sprawcę nastawione są na nawiązanie więzi emocjonalnej z małoletnim w celu zdobycia jego zaufania. Ma to w konsekwencji przekonać małoletniego do podejmowania różnych czynności i ułatwić jego późniejsze

seksualne wykorzystanie. Wykorzystanie seksualne nie wiąże się wyłącznie z fizycznym aktem w świecie realnym, ale może przyjmować również inne formy, takie jak: prezentowanie małoletniemu materiałów pornograficznych, prowadzenie rozmów o charakterze erotycznym, składanie propozycji seksualnych, nakłanianie do wykonywania i wysyłania intymnych zdjęć/filmów, prezentowanie zachowań seksualnych podczas chatów i wideotransmisji. Często jest to proces rozłożony w czasie i przebiegający wieloetapowo. Rozpoczyna się od zaprzyjaźnienia się z małoletnim. Następnie jest on „oswajany” ze szkodliwymi treściami, w kontaktach poruszane są tematy związane z seksem. Kolejny etap może polegać na zachęcaniu do podejmowania czynności intymnych przy jednoczesnym naleganiu na utrzymaniu tajemnicy.

Wina – nieusprawiedliwiona wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy, polegająca na wolnym wyborze zachowania sprzecznego z obowiązującą w danym społeczeństwie normą postępowania, jak również oznacza odpowiedzialność za zły czyn. Odpowiedzialności karnej za przestępstwa skutkowe popełnione przez zaniechanie podlega ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególnie obowiązek zapobiegnięcia skutkowi.

Wykorzystywanie seksualne – niepożądane zachowania seksualne jednej osoby wobec drugiej, gdzie sprawca używa siły, grozi lub wykorzystuje ofiarę wbrew jej woli. Celem lub skutkiem takiego działania jest naruszenie godności, poniżenie i/lub upokorzenie. Wykorzystywanie seksualne może przyjmować formę werbalną, pozawerbalną, a także fizyczną. Wykorzystywanie dzieci w celu pobudzenia seksualnego osoby napastującej nazywane jest wykorzystywaniem seksualnym dzieci. Zgodnie z przepisami obowiązującego w Polsce prawa każda forma wykorzystywania seksualnego **dzieci poniżej 15 r.ż.** jest przestępstwem zagrożonym karą pozbawienia wolności. Wykorzystywanie seksualne małoletnich to różne czyny zabronione wskazane w Kodeksie karnym. Do ukończenia 15. roku życia dziecko jest objęte bezwarunkową ochroną prawną przed wykorzystaniem seksualnym. Oznacza to, że nawet wyrażona przez nie zgoda na kontakt seksualny nie wyłącza zaistnienia przestępstwa. Wybrane przepisy prawa chronią także przed niektórymi formami wykorzystywania seksualnego dzieci do ukończenia przez nie 18. roku życia. Czyny zabronione wskazane w Kodeksie karnym i przepisy chroniące dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym to między innymi: art. 197 k.k. – zgwałcenie; art. 198 k.k. – wykorzystanie seksualne dziecka na skutek jego bezradności i/lub niepoczytalności; art. 199 k.k. – nadużycie stosunku zależności dziecka od innej osoby lub wykorzystanie krytycznego położenia dziecka w celach seksualnych; art. 200 k.k. – kontakt seksualny z dzieckiem poniżej 15. roku życia; art. 200a k.k. – grooming – nawiązywanie z dzieckiem do 15. roku życia kontaktu przy użyciu nowych technologii w celu spotkania i nakłonienia dziecka do obcowania płciowego lub w celu produkowania bądź utrwalania treści o charakterze pornograficznym za pomocą groźby, wprowadzenia dziecka w błąd, wyzyskania błędu albo wykorzystania jego niezdolności do należytego pojmowania sytuacji; art. 202 §§ 3–5 k.k. – pornografia z udziałem małoletnich.

Wykroczenie – czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny lub nagany.

Wypadek – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania uczestnika pod opieką OHP: na terenie OHP, poza terenem OHP (wycieczki, wyjścia pod opieką wychowawcy, itp.).

Zachowanie presuicydalne – to stan psychiczny, specyficzne zachowania człowieka, które mogą wskazywać na chęć popełnienia przez niego samobójstwa w najbliższej przyszłości. Na syndrom presuicydalny składają się: zawężenie świadomości, wyhamowanie agresji i przekierowanie jej na siebie, wyobrażenia i myśli samobójcze. Zawężenie świadomości oznacza widzenie tzw. tunelowe. Osoba, która się z tym zмага, nie potrafi dostrzec szans i możliwości rozwiązania swoich problemów. Zakłada więc, że nie ma dla siebie alternatywy na normalne życie.

Zachowania suicydalne – zachowania samobójcze. W zakres tych pojęć wchodzi: myśli samobójcze, samouszkodzenia, groźby popełnienia próby samobójczej, próby samobójcze, a także samobójstwo dokonane.

Zespół powypadkowy – organ powoływany przez pracodawcę w celu ustalenia okoliczności oraz przyczyn wypadku w miejscu przebywania uczestnika. W jego skład wchodzi osoba wyznaczone spośród pracowników służby BHP, jeżeli taka istnieje w zakładzie lub spośród pracowników, którym powierzono zadania służby BHP.

Postępowanie w sytuacjach kryzysowych

Część A. Ogólny schemat postępowania interwencyjnego.

1. Ogólny schemat postępowania interwencyjnego w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu lub zagrożeniu zdrowia i życia uczestnika:
 - a) **KROK 1:** Każdy pracownik OHP, który podejrzewa lub posiada informacje mogące świadczyć lub świadczące o zagrożeniu bezpieczeństwa uczestnika ma obowiązek:
 - **W pierwszej kolejności zadbać o bezpieczeństwo uczestnika, a następnie włączyć je w podejmowane działania, które go dotyczą.**
 - Poinformować o powyższym kierownika jednostki oraz sporządzić w tym zakresie *notatkę służbową*.
 - b) **KROK 2:** Niezwłoczne podjęcie próby odizolowania uczestnika krzywdzonego od potencjalnego sprawcy i otoczenie go opieką/pomocą. W przypadku podejrzenia, że życie uczestnika jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu – niezwłoczne poinformowanie odpowiednich służb (dzwoniąc pod numer telefonu **112/997/998/999**).
 - c) **KROK 3:** Powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych i poinformowanie o różnych możliwościach wsparcia organizowanego przez OHP.
 - d) **KROK 4:** Dokonanie oceny skali zagrożenia.
 - O sytuacji stanowiącej zagrożenie stopnia średniego (niezależnie od tego czy miała ona miejsce na terenie OHP czy poza nim, czy w trakcie przebywania uczestnika pod opieką OHP lub poza nią) zostaje niezwłocznie poinformowany wojewódzki komendant OHP - w przypadku hufca pracy/ośrodka szkolenia i wychowania lub dyrektor centrum kształcenia i wychowania - w przypadku centrum kształcenia i wychowania), a drogą elektroniczną (e-mail) następuje wysłanie, zgodnie z właściwością, ***Zgłoszenia sytuacji kryzysowej zagrażającej bezpieczeństwu uczestnika OHP.***
 - O sytuacji stanowiącej zagrożenie stopnia wysokiego (niezależnie od tego czy miała ona miejsce na terenie OHP czy poza nim, czy w trakcie przebywania uczestnika pod opieką OHP lub poza nią) zostaje niezwłocznie poinformowany Komendant Główny OHP/koordynator bezpieczeństwa uczestników OHP w Komendzie Głównej OHP a poprzez aplikację on-line „ZDARZENIA NADZWYCZAJNE” następuje wysłanie, zgodnie z właściwością, ***Zgłoszenia sytuacji kryzysowej zagrażającej bezpieczeństwu uczestnika OHP.***
 - e) **KROK 6:** Po ustaleniu, że problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji karnej wobec rodziny i izolowania od niej uczestnika oraz, że nie zachodzi poważne zagrożenie dla jego zdrowia lub życia, zorganizowane zostaje spotkanie z rodzicami / opiekunami prawnymi uczestnika oraz w miarę możliwości w obecności psychologa / pedagoga oraz pracownika, który zgłosił sytuację. Podczas spotkania zostają określone sposoby wsparcia i reagowania. Ze spotkania sporządza się *notatkę*.
W przypadku, gdy źródłem krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia są rodzice / opiekunowie prawni, należy niezwłocznie powiadomić właściwe instytucje i organy (w tym policję, prokuraturę, sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej).
 - f) **KROK 7:** Opracowanie i wdrożenie ***Planu wsparcia uczestnika OHP*** (dotyczy małoletniego uczestnika oraz stanowi część jego *Indywidualnego Planu Wychowawczego*).

Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez kadrę OHP (dotyczy poszkodowanych oraz sprawców) – złożenie zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa do policji, prokuratury lub wniosku o wgląd w sytuację uczestnika do sądu rodzinnego, nawiązanie współpracy z pomocą społeczną.

- g) **KROK 8:** W przypadku przemocy rówieśniczej, innych zachowań ryzykownych ze strony uczestników, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i wsparciem należy objąć poszkodowanych, sprawców oraz świadków.
- h) **KROK 9:** Dokumentowanie interwencji i realizowanego wsparcia zgodnie z właściwością zagrożenia zdrowia i życia młodzieży.
- i) **KROK 10:** Monitorowanie pointerwencyjne w zakresie skutków zdarzenia i efektów zastosowania działań naprawczo-wspierających.

2. Ogólne zasady dokumentowania zaistnienia sytuacji kryzysowych:

- a) Każdorazowe zaistnienie sytuacji wymagających uruchomienia *Procedury* powinno być udokumentowane przez osoby interweniujące.
- b) Prowadzenie dokumentacji odbywa się z poszanowaniem obowiązującego prawa i prywatności uczestnika oraz z zapewnieniem poufności przechowywanych i przetwarzanych danych.
- c) Szczególną ostrożność należy zachować w przypadku informacji, które mogą naruszać dobra osobiste uczestnika lub rodziców/opiekunów prawnych.
- d) Pracownik interweniujący jest zobowiązany do niezwłocznego sporządzenia i przekazania kierownikowi jednostki **notatki służbowej** zawierającej:
 - Datę i miejsce zaistnienia/podejrzenia sytuacji oraz pozyskania informacji o niej.
 - Opis sytuacji/ustalonego przebiegu wydarzeń, w tym informacje o sprawcy/-ach i pokrzywdzonym/-ych – ich liczbie i wieku oraz świadkach.
 - Informacje o przebiegu interwencji, w tym o rozmowach ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami/opiekunami prawnymi oraz świadkami zdarzenia.
 - Informacje o osobach/podmiotach/służbach poinformowanych o sytuacji.
 - Jeśli zostały zabezpieczone dowody (w tym np. z cyberprzemocy) należy je dołączyć (np. przedmioty, wydruki, opis itp.).
 - Ewentualnie inne/dodatkowe informacje istotne dla interwencji.
 - Podpisy osoby sporządzającej oraz świadków – jeśli interwencja przebiegała w ich obecności oraz datę przekazania.

Uwaga:

Przyjęcie notatki kierownik jednostki potwierdza podpisem i wpisuje datę jej przyjęcia.

- e) **Po ustaleniu II° lub III° zaklasyfikowania sytuacji zagrażającej zdrowiu i życiu uczestnika** należy wypełnić, w trybie niezwłocznym, **Zgłoszenie sytuacji kryzysowej** i przestać je pocztą elektroniczną do kierownika jednostki sprawującej nadzór¹.
- f) Dokumentacja wychowawcza uczestnika zawiera informacje na temat zaistniałej sytuacji i podejmowanych wobec uczestnika działań wspierających.
- g) Informacje odnoszące się do zaistniałych sytuacji kryzysowych powinny mieć swoje odzwierciedlenie (zgodnie z właściwością dokumentów i osób interweniujących oraz prowadzących sprawę) w następujących dokumentach:

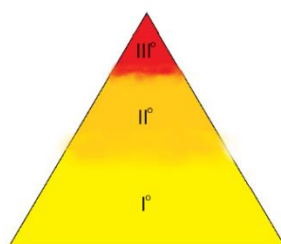
¹ Np. w przypadku hufca pracy - komendant hufca pracy po przypisaniu sytuacji II° lub III° przesyła *Zgłoszenie sytuacji kryzysowej* do wojewódzkiego komendanta OHP, a gdy wojewódzki komendant OHP zaklasyfikuje sytuację do III° - wówczas wypełnia *Zgłoszenie sytuacji kryzysowej* na poziomie wojewódzkim i przesyła je poprzez aplikację „ZDARZENIA NADZWYCZAJNE” do Komendy Głównej OHP.

Lp.	Nazwa dokumentu
1	Książka raportów dyżurnego wychowawcy (w internacie OHP)
2	Plan wsparcia uczestnika małoletniego stanowiący część Indywidualnego planu wychowawczego (IPW) uczestnika
3	Rejestr notatek służbowych
4	Rejestr sytuacji kryzysowych
5	Protokół (zespołu powypadkowego)
6	Zgłoszenie sytuacji kryzysowej zagrażającej bezpieczeństwu uczestnika OHP

7. Stopnie klasyfikacji sytuacji kryzysowych.

Zaistniałą sytuację kryzysową, zagrażającą zdrowiu i życiu uczestników należy ocenić pod kątem rozmiaru, nasilenia i skali zagrożenia oraz zmian w sytuacji młodzieży. Ocena polega na zaklasyfikowaniu sytuacji do I, II lub III stopnia (I°, II°, III°) przy uwzględnieniu uważności i wrażliwości osoby interweniującej oraz następujących kryteriów:

Stopień	Kryteria świadczące o skali zagrożenia i zmianach w sytuacji młodzieży
I° niski	Każde zdarzenie stanowiące niskiego stopnia zagrożenie dla zdrowia i życia uczestników, zawierające wystąpienie niewielkich, nieprawidłowych zachowań lub objawów, mające mały wpływ na sytuację funkcjonowania jednostki OHP, społeczności, osoby.
II° średni	- Każde zdarzenie stanowiące średniego stopnia zagrożenie dla zdrowia i życia uczestników, zawierające wystąpienie średnich, nieprawidłowych zachowań lub objawów, mające średni wpływ na funkcjonowanie jednostki OHP, społeczności, osoby. - Powtarzające się sytuacje kryzysowe I°. - Zdiagnozowanie u uczestnika choroby lub nieszczęśliwy wypadek zakłócający lub utrudniający jego funkcjonowanie.
III° wysoki	- Każde zdarzenie stanowiące wysokie zagrożenie dla zdrowia i życia uczestników, mające istotny wpływ na sytuację w jednostce OHP, społeczności, osoby. - Powtarzające się sytuacje I° lub II°. - Trudne lub niemożliwe do przewidzenia skutki zaistniałych sytuacji z udziałem uczestników. - Zdiagnozowanie u uczestnika ciężkiej choroby lub ciężki wypadek istotnie zakłócający lub uniemożliwiający jego funkcjonowanie lub znaczący uszczerbek na zdrowiu. - Każdy przypadek próby samobójczej uczestnika. - Każdy przypadek zaginięcia uczestnika. - Każdy przypadek śmiertelny uczestnika – niezależnie od przyczyn lub ciężka sytuacja uczestnika w związku ze śmiercią osoby bliskiej uczestnikowi. - Każdy przypadek zbiorowego zagrożenia uczestników (np. zbiorowe zatrucie, zbiorowa bójka, zbiorowe odurzenie, itd.). - Każdy przypadek zdarzeń sprzężonych w stopniu poważnym zagrażających zdrowiu i życiu uczestników. - Podejrzanie wobec uczestnika lub popełnienie przez niego przestępstwa i objęcie sprawy czynnościami policyjnymi, postępowaniem prokuratorskim, itd. - Każdy przypadek przemocy pracownika stosowanej wobec uczestnika. - Dewastacja mienia OHP, mienia zewnętrznego lub mienia osób w znacznych rozmiarach.

Ryc. Schemat klasyfikacji sytuacji kryzysowych zagrażających zdrowiu i życiu młodzieży OHP.

8. W przypadku gdy uczestnik małoletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuszcza się czynu zabronionego obowiązującymi w OHP regulaminami lub zachowania ryzykownego – niezależnie od tego czy miało to miejsce na terenie jednostki OHP, warsztatów zawodowych, szkoły, czy poza tymi obiektami:
- a) Można zastosować wobec niego następujące oddziaływania wychowawcze:
- Pouczenie.
 - Upomnienie/ostrzeżenie ustne.
 - Upomnienie/ostrzeżenie pisemne do rodziców/opiekunów prawnych.
 - Przeproszenie pokrzywdzonego (z własnej woli uczestnika będącego sprawcą).
 - Zlecenie uczestnikowi wykonania prac mających na celu naprawienie szkody/ przywrócenie stanu poprzedniego.
 - Sporządzenie (nowego) kontraktu wychowawczego.
 - Wykonanie określonych prac porządkowych na rzecz jednostki lub społeczności OHP, w tym np.: grabienie liści, sprzątanie terenu wokół jednostki OHP, mycie korytarzy, wykonywanie drobnych prac pielęgnacyjnych np. malowanie, sprzątanie warsztatu zawodowego.
- b) Nie można zastosować wymienionych powyżej oddziaływań wychowawczych w przypadku, gdy uczestnik dopuścił się czynu zabronionego wykazującego znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego. W takim przypadku konieczne jest niezwłoczne zawiadomienie policji, prokuratury lub sądu rodzinnego
- c) Jeżeli uczestnik nie wywiąże się z realizacji zadośćuczynienia wskazanego przez Zespół Wsparcia Uczestnika, wówczas należy podjąć decyzję dotyczącą możliwości kontynuowania pobytu uczestnika w OHP na podstawie rozstrzygnięcia – czy oferta OHP jest wystarczająca dla tego uczestnika, a w zależności od zakresu przewinienia, zawiadomić sąd rodzinny o demoralizacji lub o czynie karalnym.

Uwaga:

Zapisy dotyczące stosowania oddziaływań wychowawczych wobec uczestnika, który przejawiał zachowania ryzykowne lub demoralizujące powinny się znaleźć w regulaminie jednostki OHP.

9. Na wyposażeniu każdej jednostki opiekuńczo-wychowawczej OHP (dochodzącej oraz stacjonarnej) znajduje się **alkomat oraz narkotesty**, które mogą być wykorzystane w sytuacjach wynikających z regulaminu jednostki OHP, regulaminu pracy i innych regulaminów oraz przy zachowaniu zasad formalnych, w tym zgody rodziców/opiekunów prawnych.
10. Zakupu alkomatu oraz narkotestów, na wniosek kierownika jednostki opiekuńczo-wychowawczej, dokonuje pracownik BHP zatrudniony w OHP, ze środków przeznaczonych na administrację, a następnie przekazuje kierownikowi tej jednostki instrukcje dotyczące korzystania z nich.
11. W sytuacji, gdy pomimo zgody rodziców/opiekunów prawnych oraz zapisów proceduralnych, uczestnik odmawia poddania się badaniom alkomatem i/lub narkotestem, w związku z jego odmową wdraża się procedurę określoną odnoszącą się do niewyrażenia przez uczestnika i/lub rodziców/opiekunów prawnych zgody na zaproponowane przez jednostkę OHP oddziaływania wychowawcze.
12. W sytuacji dotyczącej uczestnika będącego pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych lub zachowań niezgodnych z normami społecznymi **podczas zajęć praktycznych u pracodawcy zewnętrznego** zastosowanie mają decyzje pracodawcy wynikające z kodeksu pracy.

Część B. Szczegółowe postępowanie interwencyjne.

WYKAZ SYTUACJI KRYZYSOWYCH ZAGRAŻAJĄCYCH BEZPIECZEŃSTWU UCZESTNIKA

Część I	Wypadek uczestnika podczas przebywania pod opieką pracownika OHP	
	1	Wypadek uczestnika podczas przebywania pod opieką pracownika OHP
	2	Śmierć uczestnika/żałoba po śmierci bliskiej uczestnikowi osoby lub doznanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu
	3	Zaginięcie uczestnika (np. samowolne oddalenie się spod opieki OHP, niezgłoszenie się do jednostki OHP w określonej porze)
Część II	Samookaleczenie, próba samobójcza, samobójstwo uczestnika	
	1	Samookaleczenie się uczestnika
	2	Zagrożenie uczestnika w obliczu ryzyka popełnienia samobójstwa
	3	Próba samobójcza lub samobójstwo uczestnika
Część III	Zagrożenie demoralizacją	
	1	Popełnienie przestępstwa lub innych czynów łamiących normy prawne lub społeczne na terenie OHP
	2	Niszczenie mienia OHP lub mienia osób
Część IV	Substancje psychoaktywne	
	1	Zażywanie środków psychoaktywnych skutkujących stanem obniżonej aktywności
	2	Zażywanie środków psychoaktywnych skutkujących stanem podwyższonej aktywności
	3	Napad paniki (stymulanty, psychodeliki)
	4	Napad drgawek (niemal wszystkie substancje psychoaktywne)
	5	Znalezienie na terenie OHP substancji psychoaktywnych
	6	Podejrzenie uczestnika o posiadanie środków odurzających
	7	Uczestnik znajdujący się pod wpływem alkoholu lub innej substancji psychoaktywnej
Część V	Przemoc fizyczna i psychiczna	
	1	Agresywny uczestnik OHP w jednostce OHP. Przemoc wobec uczestnika z niepełnosprawnością.
	2	Uczestnik w sytuacji oznak znęcania psychicznego i fizycznego
	3	Uczestnik, który stał się ofiarą przemocy lub przestępstwa
	4	Stosowanie przemocy przez pracownika OHP lub podejrzenie o stosowaniu przemocy pracownika OHP wobec uczestnika
Część VI	Cyberzagrożenia	
	1	Bezprawne użycie cudzego wizerunku w sieci
	2	Łamanie prawa autorskiego
	3	Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku uczestnika
	4	Ujawnienie zdarzeń o charakterze cyberprzemocy
	5	Udostępnienie uczestnikowi treści szkodliwych / niepożądanych / nielegalnych
Część VII	Przemoc seksualna, ryzykowne zachowania seksualne	
	1	Rozpowszechnianie pornografii w jednostce OHP
	2	Ujawnienie problemu sekstingu w jednostce OHP
	3	Wystąpienie prostytutki
	4	Uczestnik wykorzystywany seksualnie
	5	Wystąpienie ekshibicjonizmu
	6	Ciąża uczestniczki/uczestnik spodziewający się dziecka
Część VIII	Zaburzenia lękowe i odżywiania	
	1	Zaburzenia emocjonalne uczestnika
	2	Depresja u uczestnika
	3	Zaburzenia odżywiania, w tym anoreksja i bulimia u uczestnika
Część IX	Zagrożenie czynnikami zewnętrznymi	
	1	Wtargnięcie na teren jednostki OHP osób obcych lub napastników będących zagrożeniem porządku/bezpieczeństwa uczestnika
	2	Otrzymanie informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia ładunku (np. ładunku wybuchowego)
	3	Zaistnienie klęski żywiołowej (np. pożar, powódź, awaria techniczna, rozpylenie szkodliwej substancji)
	4	Wystąpienie choroby zakaźnej/zagrożenia epidemią
Część X	Niewyrażenie przez uczestnika lub jego rodziców/opiekunów prawnych zgody na oddziaływania wychowawcze	
Część XI	Odmowa rodziców/opiekunów prawnych współpracy z OHP	
Część XII	Inna sytuacja mająca charakter kryzysowy, zagrażający zdrowiu/życiu uczestnika lub zakłócający funkcjonowanie jednostki OHP	

CZĘŚĆ I

Wypadek uczestnika podczas przebywania pod opieką pracownika OHP

Część I		Wypadek uczestnika podczas przebywania pod opieką pracownika OHP
Przypadek	1	

- 1) Udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanemu.
 - a) Niezwłoczne zapewnienie poszkodowanemu opieki, w tym w razie potrzeby podjęcie działań z zakresu pierwszej pomocy – zgodnie z zakresem posiadanych możliwości i umiejętności² oraz sprowadzenie fachowej pomocy medycznej.
 - b) Niedopuszczenie do zajęć lub przerwanie ich i wyprowadzenie uczestników z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce w którym są lub będą prowadzone zajęcia, może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa.
 - c) W przypadku trwania zajęć – zwrócenie się o nadzór nad swoimi uczestnikami do innego pracownika znajdującego się w pobliżu.
 - d) Niezwłoczne powiadomienie kierownika jednostki.
- 2) Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia.
 - a) O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie:
 - Rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego;
 - Pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy;
 - Społecznego inspektora pracy (o ile jest powołany);
 - Podmiot nadzorujący jednostkę OHP.

Uwaga:

- O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się natychmiast prokuratora oraz podmiot nadzorujący jednostkę OHP, a jeśli miał miejsce podczas realizacji **przygotowania zawodowego** – także Państwową Inspekcję Pracy.
- O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego, a w przypadku zbiorowego, ciężkiego lub śmiertelnego zatrucia – prokuratora oraz Państwową Inspekcję Pracy – jeśli podczas realizacji **przygotowania zawodowego**.

- b) Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń) po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczestnikowi powiadamiający o zdarzeniu ustala z rodzicem / opiekunem prawnym:
 - Potrzebę wezwania pogotowia;
 - Potrzebę odbioru uczestnika spod opieki OHP;
 - Godzinę odbioru uczestnika spod opieki OHP – w przypadku potrzeby odbioru.
- c) W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy, stanowiące zagrożenia zdrowia lub życia) – wezwanie pogotowia ratunkowego oraz informowanie kierownika jednostki.
- d) W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu uczestnika w szpitalu – zapewnienie mu opieki w drodze do szpitala.
- e) Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone i zabezpieczone, w sposób

² Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym art. 4. „Kto zauważy osobę lub osoby znajdujące się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego lub jest świadkiem zdarzenia powodującego taki stan, w miarę posiadanych możliwości i umiejętności ma obowiązek niezwłocznego podjęcia działań zmierzających do skutecznego powiadomienia o tym zdarzeniu podmiotów ustawowo powołanych do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego”.

wykluczający dopuszczenie do niego osób niepowołanych, do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.

- 3) Powołanie zespołu powypadkowego w składzie:
 - a) Pracownik przeszkolony w zakresie BHP oraz współpracujący z jednostką OHP pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy.
Jeżeli nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi kierownik jednostki oraz pracownik przeszkolony w zakresie BHP.
 - b) W składzie może uczestniczyć przedstawiciel podmiotu sprawującego nadzór.
 - c) Przewodniczącym zespołu powypadkowego jest pracownik BHP, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – przewodniczącego zespołu spośród pracowników OHP wyznacza kierownik jednostki.
- 4) Postępowanie powypadkowe.
 - a) Przeprowadzenie postępowania powypadkowego i sporządzenie dokumentacji.
 - b) Wysłuchanie wyjaśnień poszkodowanego uczestnika (w obecności rodzica/opiekuna prawnego/wychowawcy/pedagoga/psychologa) i sporządzenie **Protokołu**.
 - c) Zebranie informacji dotyczących wypadku od świadków wypadku i sporządzenie protokołów; jeżeli świadkami są inni uczestnicy – wysłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga/psychologa, a *Protokół* odczytuje się w obecności uczestnika – świadka i jego rodziców/opiekunów prawnych.
 - d) Sporządzenie szkicu lub fotografii miejsca wypadku.
 - e) Uzyskanie pisemnego oświadczenia pracownika, pod opieką którego uczestnik przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek.
 - f) Uzyskanie kopii wypisu z SOR z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku lub w przypadku lekkich wypadków, kiedy pogotowie nie zabiera poszkodowanego na SOR – notatka służbowa dotycząca obrażeń i pomocy udzielonej przez pogotowie ratunkowe na miejscu.
 - g) Sporządzenie *Protokołu powypadkowego* nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku – *Protokół powypadkowy* podpisują członkowie zespołu powypadkowego oraz kierownik jednostki.

Część I		Śmierć uczestnika, żałoba po śmierci bliskiej uczestnikowi osoby lub doznanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu
Przypadek	2	

- 1) Jeżeli skutkiem zdarzenia, co do którego zachodzi uzasadnione przypuszczenie lub zostało stwierdzone, że stanowi czyn zabroniony określony w Kodeksie karnym, popełniony przez rodzica/opiekuna prawnego lub opiekuna faktycznego, jest śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu uczestnika, zdarzenie może zostać poddane analizie (w tym powiadomieniu organów ścigania jeżeli nie zostało to im zgłoszone), której celem jest ocena funkcjonowania ochrony uczestników przed krzywdzeniem oraz określenie działań usprawniających to funkcjonowanie i umożliwiających zapobieganie podobnym zdarzeniom.
- 2) Poinformowanie pracowników oraz uczestników o sytuacji.
- 3) Przeprowadzenie z uczestnikami rozmowy o okolicznościach zdarzenia (w tym uwzględniając życzenia rodziny uczestnika poszkodowanego).
- 4) Stworzenie możliwości udziału uczestników w ceremoniach pogrzebowych, uroczystościach o charakterze „wspominkowym”.
- 5) Monitorowanie stanu psychicznego uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem stresu pourazowego.
- 6) W razie potrzeby zorganizowanie wsparcia zewnętrznego (ew. debriefingu).

Część I		Zaginięcie uczestnika (np. samowolne oddalenie się spod opieki OHP, niezgłoszenie się do jednostki OHP w określonej porze, itp.)
Przypadek	3	

- 1) Podjęcie próby ustalenia powodu oraz miejsca pobytu.
- 2) W przypadku braku informacji o miejscu pobytu uczestnika – niezwłoczne poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych, a jeśli uczestnika nie ma w domu – powiadomienie także kierownika jednostki oraz policji.
- 3) Jeśli istnieje potrzeba – włączenie się pracowników w działania mające na celu odnalezienie uczestnika.

CZĘŚĆ II

Samookaleczenie, próba samobójcza, samobójstwo uczestnika

Część II		Samookaleczenie się uczestnika
Przypadek	1	

- 1) Przeprowadzenie z uczestnikiem rozmowy interwencyjno-wspierającej.
- 2) Powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych o zdarzeniu.
- 3) Zabezpieczenie wsparcia specjalistycznego (lekarskiego, psychologicznego).
- 4) Powiadomienie kierownika jednostki.
- 5) Monitorowanie sytuacji uczestnika, pozostanie w kontakcie z rodzicami/opiekunami prawnymi.

Część II		Zagrożenie życia uczestnika w obliczu ryzyka popełnienia samobójstwa
Przypadek	2	

- 1) Zdarzenie mogące skutkować bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia lub życia, wymagające bezzwłocznej interwencji (np. skrupulatnie zaplanowane lub już podjęte próby samobójcze, takie jak: wieszanie się, skoki z wysokości lub przedawkowanie leków):
 - a) Wezwanie pogotowia ratunkowego i zawiadomienie policji.
 - b) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych.
- 2) Poinformowanie kierownika jednostki o zauważeniu niepokojących zachowań jak np.:
 - a) Myśli samobójcze u uczestnika, np. rozmowy, dowcipy, rysunki, utwory o tematyce samobójczej.
 - b) Incydenty zranienia ciała, np. nacinanie, przypalanie, wyrywanie włosów, bicie, rozdrapywanie skóry, samodzielne tatuowanie, kolczykowanie, tendencja do ulegania wypadkom.
 - c) Zaburzenia odżywiania, np. wymuszanie wymiotów, objadanie się, stosowanie środków przeczyszczających, widoczne spadki wagi.
 - d) Ryzykowne, np. nieuważne przechodzenie przez jezdnię w szczególnie ruchliwych miejscach, siadanie na parapecie okna z nogami wyciągniętymi na zewnątrz.
 - e) Nadużywanie alkoholu i narkotyków oraz inne eksperymenty, np. przychodzenie na zajęcia pod wpływem substancji psychoaktywnych.
 - f) Odstawienie leków przepisanych przez lekarza.
 - g) Inne sygnały świadczące o stresie lub kryzysie emocjonalnym, np. nagłe wybuchy gniewu lub płaczu, reakcje emocjonalne nieadekwatne do sytuacji, bójkę, całkowite wycofanie się.
- 3) Podjęcie kontaktu z uczestnikiem, z poszanowaniem zasady poufności.
- 4) Poinformowanie rodzica/opiekuna prawnego o zachowaniu uczestnika (jeśli rodzic/opiekun prawny nie wykonuje żadnych działań pomocowych, należy postąpić tak jak w przypadku zaniedbania lub wykorzystania uczestnika przez rodzica/opiekuna prawnego).

Część II		Próba samobójcza lub samobójstwo uczestnika
Przypadek	3	

- 1) Jeśli próba samobójcza ma miejsce na terenie jednostki OHP – powiadomienie służb ratowniczych pod nr tel. **112** oraz kierownika jednostki i rodziców/opiekunów prawnych.
Jeśli próba samobójcza ma miejsce poza jednostką OHP, a rodzic/opiekun prawny (lub inna osoba) poinformował o zajściu jednostkę OHP, wówczas – poinformowanie kierownika jednostki oraz przekazanie rodzicom/opiekunom prawnym informacji dotyczących możliwości pomocy psychologiczno-pedagogicznej organizowanej przez OHP.
- 2) Dokonanie oceny sytuacji i przeprowadzenie rozmowy wspierającej z uczestnikiem i rodzicami/opiekunami prawnymi oraz przekazanie informacji dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- 3) Poinformowanie Zespołu Wsparcia Uczestnika, pod rygorem tajemnicy, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania uczestnika po jego powrocie przez wszystkich pracowników pedagogicznych jednostki OHP.
- 4) Zaplanowanie dalszych działań mających na celu zapewnienie uczestnikowi bezpieczeństwa w jednostce OHP, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazanie rodzicom/opiekunom prawnym informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- 5) Udzielenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczestnikom jednostki OHP.

CZĘŚĆ III

Zagrożenie demoralizacją

Część III		Popełnienie przestępstwa lub innych czynów łamiących normy prawne lub społeczne na terenie OHP
Przypadek	1	

- 1) Zapewnienie niezbędnej pomocy osobie pokrzywdzonej oraz izolacji od sprawcy.
- 2) Bezwzględne poinformowanie kierownika jednostki o powzięciu informacji o popełnieniu na terenie OHP czynu karalnego, wykroczenia lub przestępstwa, przejawów demoralizacji uczestnika lub rażącego łamania norm społecznych (np. wulgarne słowa, gesty, przejawy agresji itp.).
- 3) Sporządzenie *notatki służbowej* z rozmowy ze zgłaszającym, zapewnienie mu dyskrecji, a w razie potrzeby niezwłoczne wezwanie policji/pogotowia ratunkowego oraz poinformowanie o czynie lub zachowaniu opisanym w pkt 1) wychowawcy sprawcy oraz pokrzywdzonego.
- 4) Niezwłoczne potwierdzenie wiarygodności zgłoszenia o czynie lub zachowaniu opisanym w pkt 1), np. poprzez wysłuchanie świadków zdarzenia w sposób zapewniający im dyskrecję, sporządzenie notatek, w razie potrzeby zabezpieczenie miejsce zdarzenia.
- 5) Podjęcie próby ujęcia sprawcy do czasu przybycia policji (z zachowaniem wszelkich środków bezpieczeństwa i uwzględniając wszelkie zagrożenia), natychmiast informując o tym rodziców/opiekunów prawnych. Potrzeba ujęcia może przykładowo wynikać z obawy ukrycia sprawcy lub zakończenia zajęć. Przy ujęciu nie można stosować rozwiązań siłowych.
- 6) Przeprowadzenie rozmowy wyjaśniającej w obecności innej osoby, sporządzenie *notatki służbowej*, którą podpisuje świadek rozmowy.
- 7) Przeprowadzenie rozmowy z pokrzywdzonym w obecności innego pracownika, sporządzenie *notatki służbowej*, którą podpisuje świadek rozmowy. Rozmowa powinna zmierzać do uzyskania informacji o zdarzeniu, sprawcy, stopniu pokrzywdzenia. Pokrzywdzonemu zapewnia się dyskrecję i niezwłocznie informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych.
W przypadku czynu lub zachowania popełnionego na szkodę pracownika, rozmowę wyjaśniającą przeprowadza się pod nieobecność świadków.

Uwaga:

1. Niedopuszczalne jest dokonywanie przez pracowników przeszukania plecaków, teczek, kieszeni żadnej z osób zaangażowanych w zdarzenie oraz niekontrolowane rozpowszechnianie informacji o zdarzeniu.
2. **Należy bezwzględnie przestrzegać tajemnicy postępowania przygotowawczego lub rozprawy zgodnie z art. 241 KK. Nie wolno udzielać żadnych informacji nikomu nawet z tytułu dostępu do informacji publicznej, czy mediom – środkom masowego przekazu z uwagi na toczące się postępowanie.**³

- 8) Przekazanie przybyłej do jednostki OHP policji zebranych informacji o zdarzeniu, uczestnikach i świadkach zdarzenia oraz dowodów z popełnionego przestępstwa np. nagrania z monitoringu.
- 9) Wobec sprawcy zdarzenia – podjęcie środków przewidzianych w regulaminie jednostki OHP, informując o tym rodziców/opiekunów prawnych sprawcy i pokrzywdzonego.

Część III		Niszczenie mienia OHP lub mienia osób
Przypadek	2	

- 1) Poinformowanie kierownika jednostki.
- 2) Ustalenie okoliczności zdarzenia na podstawie rozmowy z osobą informującą o zaistniałym fakcie lub z uczestnikiem będącym sprawcą zniszczenia oraz oglądu sytuacji w miejscu zaistnienia szkody. Przygotowanie niezbędnej dokumentacji dowodowej m. in. notatki służbowe, zdjęcia, monitoring na potrzeby ewentualnego procesu o zapłatę z tytułu naprawienia szkody.
- 3) Powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych uczestnika dokonującego zniszczenia o zaistniałej sytuacji, poniesionych stratach finansowych i konieczności naprawienia wyrządzonej szkody w terminie **do 30 dni**. Jeśli do naprawienia szkody niezbędny jest dłuższy termin, wówczas należy rozważyć wydłużenie tego terminu.
- 4) Niezwłoczne zawiadomienie prokuratury i policji o zniszczeniu mienia lub rzeczy przez sprawcę.
- 5) Przeprowadzenie z uczestnikiem rozmowy wychowawczej, stosując wobec niego system konsekwencji określonych w regulaminie jednostki OHP.
- 6) W przypadku braku naprawienia szkody w określonym terminie – skierowanie sprawy do sądu rodzinnego i cywilnego

CZĘŚĆ IV

Substancje psychoaktywne

Postępowanie z osobą z objawami zatrucia substancjami psychoaktywnymi jest uzależnione od rodzaju zastosowanej substancji oraz ciężkości zatrucia. Inaczej postępuje się z osobą nadpobudliwą, agresywną, inaczej z osobą z napadem paniki, czy wprost przeciwnie – ze zmniejszoną psychomotoryką. W przypadku stwierdzenia braku funkcji życiowych należy przystąpić do resuscytacji krążeniowo-oddechowej. Akcję ratowniczą można przerwać w celu sprawdzenia stanu poszkodowanego tylko wtedy, jeżeli zacznie on prawidłowo oddychać. W każdym innym przypadku należy kontynuować resuscytację do czasu, gdy:

³ **Art. 241 KK. [Naruszenie tajemnicy postępowania przygotowawczego lub rozprawy]**

§ 1. Kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.

§ 3. Karze określonej w § 1 podlega, kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

- przybędą służby medyczne i przejmą działania;
- poszkodowany zacznie prawidłowo oddychać;
- osoba udzielająca pomocy będzie wyczerpana;
- wystąpi sytuacja zagrażająca bezpieczeństwu osoby ratującej życie.

Część IV		Zażycie środków psychoaktywnych skutkujących stanem obniżonej aktywności
Przypadek	1	

- 1) Sprawdzenie przytomności uczestnika.
W przypadku braku funkcji życiowych (krążenia i oddechu) – przystąpienie do reanimacji.
- 2) Zapewnienie uczestnikowi dostępu do świeżego powietrza (otwarcie, uchYLENIE okien).
- 3) Ułożenie uczestnika w pozycji bezpiecznej.
- 4) Zabezpieczenie ewentualnych używek lub pozostałości po nich.
- 5) Powiadomienie kierownika jednostki i odpowiednich służb oraz rodziców/opiekunów prawnych.

Część IV		Zażycie środków psychoaktywnych skutkujących stanem podwyższonej aktywności
Przypadek	2	

- 1) Zapewnienie sobie i otoczeniu bezpieczeństwa.
- 2) Wezwanie do pomocy kilku osób.
W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia – rozważenie unieruchomienia uczestnika.
- 3) Uspokojenie uczestnika, informowanie go o tym, co interweniujący pracownicy zamierzają zrobić, co do miejsca i czasu działań.
- 4) Powiadomienie kierownika jednostki i odpowiednich służb oraz rodziców/opiekunów prawnych.

Część IV		Napad paniki (stymulanty, psychodeliki)
Przypadek	3	

- 1) Zapewnienie sobie i otoczeniu bezpieczeństwa.
- 2) Podjęcie próby uspokojenia uczestnika (np. mówienie szeptem o tym, że napad paniki minie).
- 3) Wyprowadzenie uczestnika od zgiełku, hałasu, światła, głośnej muzyki.
- 4) Nakłonienie uczestnika do miarowego i spokojnego oddechu.
- 5) Zachęcenie uczestnika do spożywania płynów.
- 6) Powiadomienie kierownika jednostki i odpowiednich służb oraz rodziców/opiekunów prawnych.

Część IV		Napad drgawek (niemal wszystkie substancje psychoaktywne)
Przypadek	4	

- 1) Zapewnienie bezpieczeństwa sobie i otoczeniu.
- 2) Położenie uczestnika na plecach na twardym podłożu.
- 3) Sprawdzenie uczestnikowi funkcji życiowych (krążenie i oddech).
- 4) Zabezpieczenie głowy uczestnika.
- 5) Zabezpieczenie uczestnika przed utratą ciepła.
- 6) Powiadomienie kierownika jednostki i odpowiednich służb oraz rodziców/opiekunów prawnych.
- 7) Bieżące dokonywanie oceny stanu uczestnika aż do przybycia pogotowia ratunkowego.

Część IV		Znalezienie w jednostce OHP substancji psychoaktywnych
Przypadek	5	

- 1) Zachowanie szczególnych środków ostrożności.
- 2) Zabezpieczenie substancji przed dostępem do niej uczestników oraz ewentualnym jej zniszczeniem.
- 3) Powiadomienie kierownika jednostki oraz niezwłocznie policji.
- 4) Ustalenie (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy.
- 5) Przekazanie policji zabezpieczonej substancji oraz informacji o sytuacji.
- 6) Opracowanie i przeprowadzenie rozmowy z zakresu problematyki substancji psychoaktywnych.

Część IV		Podejrzenia uczestnika o posiadanie środków odurzających
Przypadek	6	

- 1) Odizolowanie uczestnika od pozostałych uczestników.
- 2) Powiadomienie kierownika jednostki.
- 3) W obecności innej osoby (świadka) – zażądanie od uczestnika opróżnienia kieszeni czy plecaka w celu ujawnienia niebezpiecznej substancji.
- 4) Jeżeli uczestnik odmawia – wezwanie policji, w której kompetencjach leży przeszukanie odzieży i plecaka uczestnika.
- 5) Przechowanie dobrowolnie oddanej przez uczestnika substancji w celu przekazania policji oraz sporządzenie notatki służbowej z zajścia.
- 6) Wezwanie rodziców/opiekunów prawnych do natychmiastowego stawienia się w jednostce OHP. Ponadto należy wezwać niezwłocznie policję celem odebrania z terenu jednostki OHP podejrzonej substancji i przekazania jej do analizy oraz zadecydowaniu o losie uczestnika.
- 7) Przeprowadzenie z uczestnikiem w obecności rodziców /opiekunów prawnych rozmowy o złamaniu obowiązującego prawa.

Część IV		Uczestnik znajdujący się pod wpływem alkoholu lub innej substancji psychoaktywnej
Przypadek	7	

- 1) W momencie rozpoznania – w miarę możliwości odizolowanie uczestnika od pozostałych uczestników.
- 2) W przypadku zagrożenia życia – udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej.
- 3) Poinformowanie niezwłocznie policji oraz w razie potrzeby – wezwanie pomocy medycznej.
- 4) Poinformowanie kierownika jednostki.
- 5) Wezwanie do jednostki OHP rodziców/opiekunów prawnych.
- 6) Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi i uczestnikiem.
- 7) Zobowiązanie rodziców/opiekunów prawnych do pomocy uczestnikowi, wskazanie działań i instytucji mogących służyć pomocą w zaistniałej sytuacji. W przypadku gdy rodzice/opiekunowie prawni nie wyrażają chęci współpracy z jednostką OHP lub gdy sytuacja się powtarza – poinformowanie o sytuacji sądu rodzinnego.

CZĘŚĆ V
Przemoc fizyczna i psychiczna

Część V		Agresywny uczestnik w jednostce OHP. Przemoc wobec uczestnika z niepełnosprawnością.
Przypadek	1	

- 1) Wydanie nakazu natychmiastowego zaprzestania agresji/bójki, podjęcie próby rozdzielenia agresywnych uczestników (ew. z pomocą innego pracownika), przy zachowaniu bezpieczeństwa.
- 2) Powiadomienie kierownika jednostki, a w przypadku obrażeń na ciele, niepokojącego stanu zdrowia – udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej/wezwanie pogotowia ratunkowego.
- 3) Przeprowadzenie rozmowy ze sprawcą agresji/uczestnikami bójki, ustalenie przebiegu zdarzenia.
- 4) Wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy zgodnie z regulaminem jednostki OHP.
- 5) Poinformowanie rodziców/opiekunów i niezwłocznie policji/sądu rodzinnego.
- 6) Objęcie szczególną opieką ofiary agresji – poszkodowanego uczestnika.
- 7) Spisanie z uczestnikiem i jego rodzicami/opiekunami prawnymi kontraktu zawierającego oczekiwania wobec uczestnika i konsekwencje za ich łamanie.
- 8) W przypadku znieważenia pracownika (wobec którego mają zastosowanie przepisy *Karty Nauczyciela*) przez uczestnika kierownik jednostki zobowiązany jest powiadomić policję, a w przypadku uczestnika nieletniego – sąd rodzinny lub policję. Pracownik wobec którego mają zastosowanie przepisy *Karty Nauczyciela* podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie Kodeks karny. Zgodnie z art. 226 § 1 Kodeksu karnego ten, kto znieważa funkcjonariusza publicznego, podlega:
 - a) Grzywnie.
 - b) Karze ograniczenia wolności albo
 - c) Pozbawienia wolności do roku.
- 9) Podjęcie działań wychowawczych zapobiegających podobnym incydentom w przyszłości.
- 10) W sytuacji stwierdzenia, że uczestnik na terenie jednostki OHP dopuścił się złamania regulaminu jednostki - możliwość zastosowania wobec uczestnika następujących oddziaływań wychowawczych:
 - a) Pouczenie.
 - b) Upomnienie/ostrzeżenie ustne.
 - c) Upomnienie/ostrzeżenie pisemne do rodziców/opiekunów prawnych.
 - d) Przeproszenie przez sprawcę (z jego własnej woli) pokrzywdzonego.
 - e) Zlecenie uczestnikowi wykonania prac mających na celu naprawienie szkody/ przywrócenie stanu poprzedniego.
 - f) Sporządzenie (nowego) kontraktu wychowawczego.
 - g) Wykonanie określonych prac porządkowych na rzecz jednostki lub społeczności OHP, w tym np.: grabienie liści, sprzątanie terenu wokół jednostki OHP, mycie korytarzy, wykonywanie drobnych prac pielęgnacyjnych np. malowanie, sprzątanie warsztatu zawodowego.

Uwaga:

Kodeks karny stwierdza w art.207, że kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jeżeli czyn określony w § 1 jest połączony ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10, a jeżeli następstwem czynu jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Część V		Uczestnik w sytuacji oznak znęcania psychicznego i fizycznego
Przypadek	2	

Pracownik, który pozyska informacje dotyczące uzasadnionego podejrzenia, że stosowana jest przemoc wobec małoletniego, informuje o tym kierownika jednostki, który podejmuje działania zmierzające do założenia **Niebieskiej Karty**. W tym celu – nawiązanie kontaktu z osobą wskazaną do uruchamiania tej procedury, tj. pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej; funkcjonariusz policji; pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej; asystent rodziny; nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego; osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny; przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; pedagog, psycholog lub terapeuta; będący przedstawicielami podmiotów:

- a) Jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.
- b) Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- c) Policji.
- d) Oświaty.
- e) Ochrony zdrowia.
- f) Organizacji pozarządowych.

Dalsze czynności w tym zakresie wykonują właściwe kompetencyjnie osoby/podmioty.

Uwaga:

Jeśli mimo poinformowania właściwego podmiotu nie została założona Niebieska Karta, należy złożyć wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny.

Część V		Uczestnik, który stał się ofiarą przemocy lub przestępstwa
Przypadek	3	

- 1) Powiadomienie kierownika jednostki.
- 2) Rozmowa z uczestnikiem w pomieszczeniu, do którego nikt nie wejdzie w trakcie jej trwania.
- 3) Po rozmowie z uczestnikiem – spisanie *notatki służbowej* z rozmowy.
- 4) Wezwanie do jednostki OHP rodziców/opiekunów prawnych oraz niezwłocznie policji i przekazanie im uzyskanej informacji. Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi oraz uczestnikiem.
- 5) Sporządzenie opisu sytuacji wychowawczej i rodzinnej uczestnika na podstawie rozmów z uczestnikiem, wychowawcami i rodzicami/opiekunami prawnymi.
- 6) Ustalenie z rodzicami/opiekunami prawnymi sposobu powstrzymania przemocy wobec uczestnika, zobowiązanie do skonsultowania uczestnika i rodziny ze specjalistami, ustalenie harmonogramu kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec uczestnika. Należy także poinformować o konsekwencjach prawnych przemocy wobec małoletniego i obowiązkach jednostki OHP w tym zakresie.

Uwaga:

- Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że uczestnik jest ofiarą przemocy fizycznej lub psychicznej (w tym np. ze strony rodziców/opiekunów prawnych) lub w przypadku gdy rodzice/opiekunowie prawni odmawiają podjęcia działań proponowanych przez jednostkę OHP, kierownik jednostki powinien podjąć interwencję prawną.
- Interwencja prawna rozumiana jest jako zawiadomienie odpowiednich instytucji: policji, prokuratury, sądu rodzinnego i nieletnich o możliwości popełnienia przestępstwa lub zagrożeniu dobra małoletniego, w celu podjęcia przez te instytucje działań w ramach swoich obowiązków służbowych.
- Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa:

1. Pisemne powiadomienie prokuratury lub policji właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.
2. Zawiadomienie składa organ/osoba uprawniona do reprezentowania jednostki OHP/koordynator bezpieczeństwa uczestników OHP – zgodnie z właściwością terytorialną.
3. Jeżeli organ reprezentujący instytucję odmawia złożenia zawiadomienia, powinien je złożyć pracownik bezpośrednio zaangażowany w sprawę (jest to jego prawny obowiązek).
4. Złożenie zawiadomienia nie jest uwarunkowane zgodą rodziców/opiekunów prawnych małoletniego uczestnika. Poinformowanie ich o działaniach jednostki OHP zależy od woli instytucji składającej zawiadomienie.
5. Prokuratura ma obowiązek zawiadomić o wszczęciu, odmowie wszczęcia albo o umorzeniu śledztwa jednostkę OHP, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie.

Wniosek o wgląd w sytuację rodziny:

1. Wniosek należy wysłać do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce faktycznego pobytu małoletniego.
2. Wniosek może złożyć każdy, kto uważa, że dobro małoletniego w rodzinie jest zagrożone.
3. Sąd wszczyna postępowanie z urzędu.

Uwaga:

- "Każdy, komu jest znane zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy" (art.572 § 1 k.p.c.);
- "Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuraturę lub Policję" (art.304 § 1 k.p.k.).

Część V		Stosowanie przemocy przez pracownika OHP lub podejrzenie o stosowaniu przemocy pracownika OHP wobec uczestnika
Przypadek	4	

- 1) Podjęcie próby przerwania krzywdzenia (np. jawne wezwanie do natychmiastowego zaprzestania przemocy, w miarę możliwości - rozdzielenie agresywnych osób – ew. z pomocą innego pracownika), przy zachowaniu bezpieczeństwa.
- 2) Odizolowanie uczestnika od osoby podejrzanego o krzywdzenie go.
- 3) Poinformowanie kierownika jednostki.
- 4) Wspieranie działań zmierzających do ustalenia prawdziwego obrazu rzeczywistości.
- 5) Przeprowadzenie rozmowy, przy zachowaniu poufności, z:
 - a) Uczestnikiem wobec którego mogła być stosowana przemoc.
 - b) Innymi uczestnikami z otoczenia uczestnika wobec którego mogła być stosowana przemoc.
 - c) Bliskimi kolegami/koleżankami uczestnika wobec którego mogła być stosowana przemoc.
 - d) Innymi pracownikami.
- 6) Udzielenie wsparcia ofierze przemocy.
- 7) Przeprowadzenie rozmowy z pracownikiem podejrzanym o stosowanie przemocy oraz innymi pracownikami i sporządzenie *notatki służbowej* z tych rozmów.
- 8) Ustalenie okoliczności czynu, świadków zdarzenia oraz zabezpieczenie ewentualnych dowodów.
- 9) Powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych o sprawie.
- 10) W przypadku niepotwierdzenia się informacji o stosowaniu przez pracownika przemocy, kierownik jednostki informuje o tym osobę, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy

- wobec uczestnika. W razie potrzeby wyjaśnienie sprawy także na posiedzeniu Zespołu Wsparcia Uczestników (ewentualnie także na spotkaniu z rodzicami i/lub społecznością uczestników).
- 11) W przypadku potwierdzenia się zarzutów o stosowaniu przez pracownika przemocy wobec uczestnika, kierownik jednostki w obecności innej osoby przeprowadza z pracownikiem rozmowę i zobowiązuje go do natychmiastowego zaprzestania nagannego zachowania. Ponadto informuje o podjęciu działań w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej pracownika, wskazuje podstawy prawne, sporządza *notatkę służbową* z rozmowy – podpisaną przez kierownika jednostki i świadka.
 - 12) Kierownik jednostki informuje o sprawie jednostkę sprawującą nadzór i uzgadnia z nią dalsze działania.
 - 13) Kierownik jednostki przygotowuje wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika, który dopuścił się przemocy wobec uczestnika.
 - 14) Kierownik jednostki niezwłocznie składa pisemne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa na policję lub do prokuratury. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tych instytucji.
 - 15) Kierownik jednostki informuje uczestnika będącego ofiarą przemocy, jego rodziców/opiekunów prawnych (a w razie potrzeby także innych uczestników) oraz Zespół Wsparcia Uczestników o sposobie rozwiązywania problemów oraz o treści art.241 KK.
 - 16) Podjęcie działań na rzecz ustabilizowania sytuacji w jednostce OHP i wygaszenia emocji.

Część VI

Cyberzagrożenia

Część VI		Bezprawne użycie cudzego wizerunku w sieci
Przypadek	1	

- 1) Przyjęcie zgłoszenia, ustalenie okoliczności zdarzenia, zebranie informacji przede wszystkim o:
 - a) Osobie dokonującej zgłoszenia – czy jest do tego uprawniona, tj. czy to jej wizerunek czy wizerunek osoby, która jest pod jej władzą rodzicielską, został naruszony bezprawnym działaniem.
 - b) Okolicznościach zdarzenia.
 - c) Możliwych dowodach, np. zrzut ekranu dokumentujący bezprawne użycie wizerunku.
- 2) Udzielenie niezbędnego wsparcia ofierze zdarzenia, w szczególności jeśli wizerunek został bezprawnie użyty w sposób prześmiewczy i poniżający.
- 3) Identyfikacja sprawcy/sprawców. Dochodzenie naruszeń dóbr osobistych, w tym wizerunku, jest co do zasady działaniem podejmowanym z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami. Natomiast w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo niezwłocznie powinny być zawiadomione organy ścigania.
- 4) Działania wobec sprawców zdarzenia z jednostki OHP/spoza jednostki OHP:
 - a) Decyzja o dalszych krokach prawnych w sprawach o naruszenie dóbr osobistych, w tym wizerunku, należy do osoby, której wizerunek został bezprawnie użyty w internecie.
 - b) Decyzja o dalszych krokach prawnych w sprawach o naruszenie dóbr osobistych, w tym wizerunku, należy do uprawnionego, jednostka OHP może zaangażować się w spór, jeśli dotyczy to sytuacji, w której bezprawnego użycia wizerunku dopuścił się uczestnik wobec drugiego uczestnika.
- 5) W przypadku gdy więcej osób wiedziało o bezprawnym użyciu wizerunku w sposób prześmiewczy lub poniżający – przeprowadzenie z nimi rozmowy wychowawczej mającej na celu uzmysłowienie im problemu i ukształtowanie w nich postawy sprzeciwu wobec podobnych działań.

Część VI		Łamanie prawa autorskiego
Przypadek	2	

- 1) Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia, zebranie informacji przede wszystkim o:
 - a) Osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo, itd.).
 - b) Wykorzystanym utworze (czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku).
- 2) Zidentyfikowanie sprawcy/sprawców - dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest co do zasady z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo niezwłocznie powinno się zawiadomić policję i prokuraturę.
- 3) Działania wspierające ofiarę zdarzenia:
 - a) Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczestnik – rozważenie możliwości wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe zakończenie powstałego sporu.
 - b) Jeżeli ofiarą jest osoba spoza jednostki OHP – możliwość pomocy ofierze w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez eskalacji sporu.

Część VI		Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku uczestnika
Przypadek	3	

- 1) Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia (niezwłoczne zabezpieczenie dowodów w celu przekazania ich policji).
- 2) Zaopiekowanie się uczestnikiem, który doświadczył cyberprzemocy i udzielenie mu niezbędnego wsparcia
- 3) Przekazanie informacji kierownikowi jednostki.
- 4) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych i wspólne ustalenie dalszych działań.
- 5) W przypadku potwierdzenia zgłoszenia – niezwłoczne zawiadomienie organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa.

Część VI		Ujawnienie zdarzeń o charakterze cyberprzemocy
Przypadek	4	

- 1) Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia (niezwłoczne zabezpieczenie dowodów w celu przekazania policji).
- 2) Zaopiekowanie się uczestnikiem, który doświadczył cyberprzemocy i udzielenie mu niezbędnego wsparcia
- 3) Przekazanie informacji kierownikowi jednostki.
- 4) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych i wspólne ustalenie dalszych działań razem z uczestnikiem.
- 5) W przypadku potwierdzenia zgłoszenia – niezwłoczne zawiadomienie organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa.
- 6) W przypadku ustalenia sprawcy, którym jest uczestnik – wyciągnięcie konsekwencji regulaminowych.

Część VI		Udostępnienie uczestnikowi treści szkodliwych / niepożądanych / nielegalnych
Przypadek	5	

- 1) Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia (niezwłoczne zabezpieczenie dowodów w celu przekazania policji).
- 2) Zaopiekowanie się uczestnikiem, który doświadczył cyberprzemocy i udzielenie mu niezbędnego wsparcia
- 3) Przekazanie informacji kierownikowi jednostki.
- 4) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych i wspólne ustalenie dalszych działań.
- 5) W przypadku potwierdzenia zgłoszenia – niezwłoczne zawiadomienie organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa.
- 6) W przypadku ustalenia sprawcy, którym jest uczestnik – wyciągnięcie konsekwencji regulaminowych.

Uwaga:

Punkt kontaktowy zajmujący się zwalczaniem nielegalnych treści w internecie: dyzurnet.pl (przyjmowanie zgłoszeń, zabezpieczanie dowodów, wsparcie dotyczące możliwych działań wobec szkodliwych treści, itp.).

CZĘŚĆ VII

Przemoc seksualna, ryzykowne zachowania seksualne

Część VII		Rozpowszechnianie pornografii w jednostce OHP
Przypadek	1	

- 1) Zaopiekowanie się uczestnikiem, który doświadczył krzywdzenia i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.
- 2) Powiadomienie kierownika jednostki oraz administratora sieci - jeśli rozpowszechnienie odbyło się drogą internetową.
- 3) W przypadku przekazywania informacji o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne – zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą.
- 4) Przekazanie informacji o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom jednostki OHP.
- 5) Podjęcie działań profilaktycznych wśród uczestników w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
- 6) Wezwanie do jednostki OHP rodziców/opiekunów prawnych – w przypadku gdy osobą upowszechniającą treści jest uczestnik.
- 7) Przeprowadzenie rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi uczestnika – sprawcy.
- 8) W zależności od ustalonych okoliczności – powiadomienie organów ścigania jeśli materiały mają charakter znamiona przemocy.
- 9) Jeśli rozpowszechnienie pornografii miało miejsce z wykorzystaniem sprzętu służbowego (np. komputerów) – sprawdzenie go, w tym pod kątem aktualizacji zabezpieczeń.
- 10) W przypadku potwierdzenia zgłoszenia – niezwłoczne zawiadomienie organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa.

Część VII		Ujawnienie problemu sekstingu w jednostce OHP
Przypadek	2	

- 1) Zaopiekowanie się uczestnikiem, który doświadczył krzywdzenia i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.
- 2) Powiadomienie kierownika jednostki oraz administratora sieci - jeśli krzywdzenie odbyło się drogą internetową.
- 3) Zidentyfikowanie uczestników zdarzenia, ustalenie okoliczności, w tym w miarę możliwości: sprawcy, ofiary oraz zasięgu rozpowszechniania treści o charakterze seksualnym.
- 4) Niezwłoczne zabezpieczenie dowodów.
- 5) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych.
- 6) W zależności od ustalonych okoliczności – niezwłoczne powiadomienie organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa.

Część VII		Wystąpienie prostytutki
Przypadek	3	

- 1) Zaopiekowanie się uczestnikiem i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.
- 2) Powiadomienie kierownika jednostki.
- 3) Niezwłoczne zabezpieczenie dowodów.
- 4) Wezwanie do jednostki OHP rodziców/opiekunów prawnych, przedstawienie sytuacji, wspólne ustalenie dalszych działań.
- 5) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa – niezwłoczne powiadomienie policji.

Część VII		Uczestnik wykorzystywany seksualnie
Przypadek	4	

- 1) Zaopiekowanie się uczestnikiem, który doświadczył krzywdzenia i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.
- 2) Przeprowadzenie rozmowy z uczestnikiem na temat zauważonych symptomów krzywdzenia.
- 3) Powiadomienie kierownika jednostki.
- 4) Niezwłoczne zawiadomienie policji lub prokuratury właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa, przy czym składa je organ/osoba uprawniona do reprezentowania zawiadamiającej instytucji, np. kierownik jednostki.

Uwaga:

- Złożenie zawiadomienia nie jest uwarunkowane zgodą rodziców/opiekunów prawnych małoletniego pokrzywdzonego. Poinformowanie ich o działaniach instytucji zależy od woli instytucji składającej zawiadomienie.
- Podstawą złożenia zawiadomienia jest podejrzenie, że zaistniała możliwość popełnienia przestępstwa.

- 5) W miarę możliwości – zorganizowanie spotkania z rodzicami/opiekunami prawnymi, którego celem będzie:
 - a) Przedstawienie rodzicom/opiekunom prawnym form krzywdzenia uczestnika;
 - b) Poinformowanie o zaobserwowanych zachowaniach lub wypowiedziach uczestnika wskazujących na doświadczenie wykorzystywania seksualnego;
 - c) Omówienie roli rodzica/opiekuna prawnego w podjęciu interwencji, w tym także wskazanie rodzicowi/opiekunowi prawnemu miejsc świadczących pomoc i wsparcie rodzinom dzieci pokrzywdzonych przestępstwem;

- d) Ustalenie dalszych działań z rodzicem/opiekunem prawnym niekrzywdzącym oraz poinformowanie o treści art. 241 KK.
- 6) W przypadku popełnienia przestępstwa seksualnego na szkodę uczestnika przez członka rodziny – niezwłoczne powiadomienie także sądu rodzinnego. Właściwe pismo ma formę wniosku o wgląd w sytuację rodziny.

Część VII		Wystąpienie ekshibicjonizmu
Przypadek	5	

- 1) Zapewnienie anonimowości uczestnikowi przekazującemu informacje w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego uczestnika przez tych, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.
- 2) Zaopiekowanie się uczestnikiem, który doświadczył krzywdzenia i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.
- 3) Powiadomienie kierownika jednostki o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczestników w jednostce OHP, a jeżeli jest ich świadkiem – zażądanie od uczestnika zaprzestania czynności i podjęcie z nim rozmowy wychowawczej.
- 4) Poinformowanie o zaistniałym zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych i przeprowadzenie z nimi rozmowy oraz ustalenie dalszych działań.
- 5) W sytuacji kiedy rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w jednostce OHP, gdy jednostka OHP wykorzysta wszelkie dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie uczestnika wskazuje na znaczny stopień demoralizacji – pisemne niezwłoczne zawiadomienie sądu rodzinnego i policji.

Część VII		Ciąża uczestniczki/uczestnik spodziewający się dziecka
Przypadek	6	

- 1) Przeprowadzenie rozmowy z uczestniczką, ustalenie czy rodzice/opiekunowie prawni mają wiedzę o ciąży oraz udzielenie jej wsparcia.
- 2) Poinformowanie kierownika jednostki.
- 3) W przypadku, gdy uczestniczka nie ukończyła 15 r.ż. (lub ma 15 lat i 9 miesięcy i jest w ciąży) lub ciąża jest wynikiem gwałtu – niezwłoczne zawiadomienie policji i prokuratury.
- 4) Niezwłoczne zabezpieczenie dowodów i przekazanie ich organom ścigania.
- 5) Ustalenie z uczestniczką formy powiadomienia rodziców/opiekunów prawnych o jej stanie oraz poinformowanie o wsparciu OHP w ukończeniu edukacji oraz wsparcia socjalnego, psychologicznego, organizacyjnego.
Jeżeli uczestnik (chłopiec) spodziewa się dziecka – ustalenie z nim formy powiadomienia rodziców/opiekunów prawnych oraz poinformowanie o wsparciu OHP w ukończeniu edukacji oraz wsparcia socjalnego, psychologicznego, organizacyjnego.
- 6) Ustalenie spraw związanych z kształceniem ogólnym i zawodowym uczestniczki/uczestnika.
- 7) Poinformowanie Zespołu Wsparcia Uczestników przy realizacji zajęć wychowawczych.
- 8) Wspieranie uczestniczki i rodziców/opiekunów prawnych w sprawach dotyczących organizacji kształcenia oraz opieki zdrowotnej (np. interwencyjna wizyta u specjalisty).

CZĘŚĆ VIII

Zaburzenia lękowe i odżywiania

Część VIII		Zaburzenia emocjonalne uczestnika OHP
Przypadek	1	

- 1) W każdym przypadku podejrzenia występowania u uczestnika objawów świadczących o problemach emocjonalnych, charakteryzujących się nienaturalną zmianą zachowania – zachęcenie uczestnika do spotkania z pedagogiem/psychologiem.
- 2) Powiadomienie kierownika jednostki.
- 3) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych.
- 4) Opracowanie planu działań określającego konkretne sposoby wspierania uczestnika.
- 5) W przypadku sytuacji charakteryzujących się nagłym kryzysem emocjonalnym – podjęcie następującej procedury:
 - a) Odosobnienie uczestnika i pozostanie z nim do przybycia rodziców/służb ratowniczych.
 - b) Jeżeli stan uczestnika wymaga interwencji medycznej – natychmiastowe wezwanie służb ratowniczych.
 - c) Niezwłocznie wezwanie do natychmiastowego stawienia się w jednostce OHP rodziców/opiekunów prawnych. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni nie stawiają się w jednostce OHP, a sytuacja tego wymaga – wspólne ze służbami ratunkowymi zadecydowanie o dalszym losie uczestnika.
 - d) Wspólne z rodzicami/opiekunami prawnymi ustalenie dalszego postępowania celem udzielenia pomocy uczestnikowi w wyjściu z trudnej sytuacji.

Część VIII		Depresja u uczestnika
Przypadek	2	

- 1) Przeprowadzenie wspierających rozmów z uczestnikiem, u którego zauważono symptomy depresji, ustalenie przyczyn obniżonego nastroju. Zaopiekowanie się uczestnikiem i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.
- 2) Poinformowanie kierownika jednostki.
- 3) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych o podejrzeniu depresji i w uzgodnieniu z nimi zorganizowanie wizyty diagnostycznej u psychologa/lekarza psychiatry, który zdecyduje o formach dalszych działań.
- 4) Nadzorowanie procesu leczenia uczestnika podczas przebywania pod opieką OHP.
- 5) Uczestnik w trakcie leczenia objęty jest szczególną opieką pedagogiczną kadry OHP, a informacje dotyczące jego zdrowia (poprawa/pogorszenie) zgłaszane są rodzicom/opiekunom prawnym. W przypadku, gdy rodzice/opiekunowie prawni nie wyrażają zgody na diagnozę i leczenie – rozważenie przez Zespół Wsparcia Uczestników decyzji dotyczącej możliwości pozostania uczestnika OHP w internacie (dotyczy jednostek stacjonarnych).

Uwaga:

Jeśli uczestnik ma myśli o wyrządzeniu sobie krzywdy lub już to zrobił, należy natychmiast znaleźć mu pomoc u specjalisty (zgodnie z potrzebami uczestnika).

Część VIII		Zaburzenia odżywiania, w tym anoreksja i bulimia u uczestnika
Przypadek	3	

- 1) Przeprowadzenie wspierającej rozmowy z uczestnikiem, u którego zauważono symptomy anoreksji lub bulimii.
- 2) Powiadomienie kierownika jednostki.
- 3) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych, przekazując szczegółowy opis tego, co zaobserwowano.
- 4) Ustalenie wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi działań mających na celu wsparcie dla uczestnika.
- 5) Zaoferowanie wizyty diagnostycznej u dietetyka oraz psychologa/lekarza-psychiatry.
- 6) Postępowanie zgodnie z zaleceniami lekarskim w uzgodnieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi. W przypadku, gdy rodzice nie wyrażają zgody na diagnozę i leczenie – rozważenie przez Zespół Wsparcia Uczestników decyzji dotyczącej możliwości pozostania uczestnika OHP w internacie (dotyczy jednostek stacjonarnych).

CZĘŚĆ IX

Zagrożenie czynnikami zewnętrznymi

Część IX		Wtargnięcie na teren jednostki OHP osób obcych lub napastników będących zagrożeniem porządku/bezpieczeństwa uczestnika
Przypadek	1	

- 1) Ustalenie powodów obecności osób obcych (bezpośrednia rozmowa).
- 2) Jeżeli wystąpiły wątpliwości co do wiarygodności osoby obcej i jej zachowanie jest niepokojące – zwrócenie się do niej z prośbą o opuszczenie jednostki OHP.
- 3) Jeżeli sytuacja nie ulega zmianie i osoba nadal pozostaje na terenie jednostki OHP - poinformowanie kierownika jednostki, który podejmuje próbę przekonania osoby obcej by opuściła jednostkę OHP. W przypadku agresywnego zachowania osoby obcej – niezwłoczne poinformowanie policji (w szczególnych przypadkach - natychmiastowe odizolowanie uczestników, chroniąc ich przed skutkami negatywnego zachowania osoby obcej).

W przypadku wtargnięcia napastników na teren jednostki OHP:

- Zachowanie spokoju.
- Poddanie się woli napastników - wykonywanie ściśle ich poleceń.
- Zwracanie się do uczestników i innych osób po imieniu.
- Stałe pytanie napastników o pozwolenie, gdy chcemy zwrócić się do uczestników z jakimś poleceniem.
- Kontrolowanie i panowanie nad własnymi emocjami oraz uspakajanie uczestników.
- Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - dopilnowanie by uczestnicy nie wychodzili z pomieszczenia lub nie wyglądali przez drzwi i okna;
 - nakazanie uczestnikom by położyli się na podłodze;
 - ściśle wykonywanie poleceń grupy antyterrorystycznej w chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia.
- Po zakończeniu akcji sprawdzenie stanu obecności uczestników, poinformowanie policji o braku któregoś z uczestników.
- Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych o zaistniałym zdarzeniu.

W przypadku sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

- Uspokojenie uczestników.
- Dopilnowanie by uczestnicy wykonywali polecenia napastników spokojnie.
- W miarę możliwości – niezwłoczne powiadomienie policji lub telefonu alarmowego 112.
- W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia uczestników zastosowanie obrony koniecznej.
- Po zakończonej akcji:
 - sprawdzenie stanu osobowego uczestników;
 - zwrócenie uwagi na ew. poszkodowanych;
 - poinformowanie pogotowia ratunkowego/straży pożarnej/policji;
 - udzielenie pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym;
 - zapewnienie wsparcia pedagogicznego uczestnikom;
 - poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych o zaistniałym zdarzeniu.

Część IX		Otrzymanie informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia ładunku (np. ładunku wybuchowego)
Przypadek	2	

- 1) Niezwłoczne zawiadomienie kierownika jednostki oraz policji i służb pomocniczych.
- 2) Do czasu przybycia policji akcją ewakuacyjną kieruje osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób znajdujących się w obiekcie.
- 3) Po przybyciu policji i innych służb – one przejmują dalsze kierowanie akcją.
- 4) Bezwzględne zastosowanie się do poleceń policji i innych służb.

Część IX		Zaistnienie klęski żywiołowej (np. pożar, powódź, awaria techniczna, rozpylenie szkodliwej substancji)
Przypadek	3	

- 1) Zaopiekowanie się uczestnikami i wyprowadzenie ich z miejsc zagrożenia.
- 2) Poinformowanie kierownika jednostki oraz niezwłoczne policji i innych służb (stosownie do rodzaju materiałów/substancji i zagrożenia).
- 3) Udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanym uczestnikom i w miarę możliwości – usunięcie skutków zagrożenia.
- 4) Wdrożenie procedur ewakuacji.
- 5) Z chwilą przybycia straży pożarnej, policji i innych służb – podporządkowanie się poleceniom osoby kierującej akcją ratowniczą.
- 6) Pozostawanie z uczestnikami do czasu rozwiązania sytuacji.

Część IX		Wystąpienie choroby zakaźnej / zagrożenia epidemią
Przypadek	4	

- 1) Potwierdzenie wiadomości u rodziców/opiekunów prawnych oraz u lekarza lub dyżurującego inspektora sanitarnego.
- 2) Powiadomienie zwierzchnika, innych pracowników, uczestników i rodziców/opiekunów prawnych o wystąpieniu choroby zakaźnej i zagrożeniu epidemią.
- 3) Przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych.
- 4) Zorganizowanie spotkania z lekarzem chorób zakaźnych lub przedstawicielem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

CZĘŚĆ X

Niewyrażenie przez uczestnika lub jego rodziców/opiekunów prawnych zgody na oddziaływania wychowawcze

- 1) W przypadku popełnienia przez uczestnika czynu karalnego lub wykazującego przejawy demoralizacji kierownik jednostki może podjąć decyzję o zastosowaniu oddziaływań wychowawczych zawartych w regulaminie jednostki (z którym rodzice/opiekunowie prawni i uczestnik są zapoznani).
- 2) Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych oraz uczestnika o zastosowaniu środków regulaminowych podając przyczynę ich użycia.
- 3) Jeśli uczestnik/rodzic/opiekun prawny nie stosuje się do zapisów regulaminu jednostki OHP, kierownik jednostki może podjąć decyzję o powiadomieniu sądu rodzinnego - w sytuacjach związanych z przejawami demoralizacji lub dokonaniem czynu karalnego i/lub o skreśleniu uczestnika z ewidencji OHP.

Uwaga:

Decyzja o skreśleniu uczestnika z ewidencji OHP jest ostatecznością, możliwą do zastosowania w szczególnie uzasadnionych przypadkach oraz po wyczerpaniu wszelkich dostępnych działań interwencyjno-pomocowych. Każdorazowo decyzję tę należy odpowiednio przeanalizować.

Procedura składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego:

W przypadku uzyskania informacji, że uczestnik który nie ukończył 18. roku życia, jest ofiarą przemocy w rodzinie:

- 1) Przeprowadzenie rozmowy z uczestnikiem w celu porozmawiania o jego sytuacji i gromadzenia informacji, przy zachowaniu czujności czy uczestnik (zwłaszcza małoletni) nie chroni sprawcy, czy nie zaprzecza faktom i nie uzależniać podjęcia interwencji tylko od potwierdzenia przez niego przemocy.
- 2) Poinformowanie kierownika jednostki.
- 3) Niezwłoczne zawiadomienie **o podejrzeniu popełnienia przestępstwa** oraz zabezpieczenie dowodów i przekazanie ich organom ścigania.
- 4) Wezwanie do jednostki OHP rodziców/opiekunów prawnych, przeprowadzenie z nimi rozmowy(wywiadu), poinformowanie o zamiarze podjęcia określonych działań i przedstawienie propozycji ustalenia planowanych działań zapewniających wsparcie uczestnikowi oraz poinformowanie o treści art.241 KK.
- 5) Sporządzenie opisu sytuacji wychowawczej i rodzinnej uczestnika na podstawie rozmów z uczestnikiem, innymi pracownikami, rodzicami/opiekunami prawnymi.
- 6) Ustalenie/omówienie/mediowanie z rodzicami/opiekunami prawnymi *Planu wsparcia uczestnika małoletniego OHP* poprzez określenie sposobu powstrzymania przemocy ze strony dorosłych wobec uczestnika i zobowiązanie do skonsultowania sprawcy przemocy z psychologiem. Ustalenie harmonogramu kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę w sytuacji przemocy wobec uczestnika. Poinformowanie o konsekwencjach prawnych przemocy wobec uczestnika i obowiązkach OHP zgłaszania do prokuratury oraz do sądu rodzinnego i nieletnich przemocy wobec małoletniego.
- 7) Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez OHP (zwłaszcza gdy krzywda ma charakter długotrwały) należy niezwłocznie złożyć do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa lub wniosku o

wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Uwaga:

W każdym przypadku, niezależnie od dalszego postępowania (sąd rodzinny, policja/prokuratura) – należy kontynuować wsparcie z zakresu oferty OHP.

CZĘŚĆ XI

Odmowa rodziców/opiekunów prawnych współpracy z OHP

- 1) Pisemne niezwłoczne zawiadomienie o zaistniałej sytuacji sądu rodzinnego lub policji.
- 2) Powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania.
- 3) Jednostka OHP:
 - a) Współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia uczestnika.
 - b) Udziela informacji współpracującym instytucjom z zastrzeżeniem art.241 KK i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczestnikiem.
 - c) Jeśli uczestnika umieszczono w ośrodku wychowawczym – współpracowanie z nim.

CZĘŚĆ XII

Inna sytuacja mająca charakter kryzysowy, zagrażający zdrowiu i życiu uczestnika lub zakłócający funkcjonowanie jednostki OHP

Dotyczy zaistnienia sytuacji, która nie została wymieniona w określonym powyżej wykazie, a która stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia uczestnika lub zakłóca funkcjonowanie jednostki OHP.

- 1) Zaopiekowanie się uczestnikiem.
 - 2) Poinformowanie kierownika jednostki.
 - 3) Dokonanie rozeznania, a następnie podjęcie kroków mających na celu zapobiegnięcie jej rozwojowi, a jeśli to możliwe – przerwanie jej. W dalszej kolejności – realizacja czynności pointerwencyjnych zgodnie z założeniami *Procedury*.
-

Podstawa prawna

Podstawa prawna (stan na 31 lipca 2024 r.):

1. Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.
2. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wsparciu i resocjalizacji nieletnich.
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.
6. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.- przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe.
7. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.
8. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy.
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny.
10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego.
11. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
12. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.
13. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny wykonawczy.
14. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego.
15. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
16. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.
17. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.
18. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
19. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
20. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
21. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
22. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.
23. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.
24. Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym.
25. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.
26. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
27. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy.
28. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.
29. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 sierpnia lipca 2017 r. w sprawie zasad organizacji udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Opracowano: Zespół Wychowania BEZ KG OHP

Konsultacje: Komórki organizacyjne KG OHP, jednostki organizacyjne OHP, podmioty zewnętrzne wyspecjalizowane w realizacji zadań na rzecz dzieci i młodzieży

Akceptował: Dyrektor BEZ KG OHP

Z A Ł A C Z N I K I

ZGŁOSZENIE SYTUACJI KRYZYSOWEJ ZAGRAŻAJĄCEJ BEZPIECZEŃSTWU UCZESTNIKA OHP⁴

1	Data zgłoszenia zdarzenia		Znak sprawy				
2	Podmiot dokonujący zgłoszenia (nazwa jednostki organizacyjnej/nazwa WK OHP/CKiW/OSZ)						
3	Czego dotyczy sytuacja (zgodnie z klasyfikacją proceduralną)						
	Nr części i nr przypadku						
	Pełna nazwa przypadku						
	Data zaistnienia sytuacji (jeśli zdarzenie jest jednorazowe wpisać datę i szacowaną godzinę, jeśli sytuacja jest ciągła – okres, w którym trwała)						
4	Informacja o osobach, których dotyczy sytuacja						
	Określenie osób	Liczba osób (wpisać wraz z rolą – pokrzywdzony, sprawca, świadek, inna – podać jaka)	Nr ewidencyjny uczestnika (wg Książki ewidencyjnej OHP)	Wiek (ukończone lata na dzień zdarzenia)	Forma opieki (doch./stac.)	Data przyjęcia do OHP	Czy wcześniej brał/-a udział w sytuacji nadzwyczajnej (ile razy I°/ II°/ III°)
	Dziewczyny (uczestniczki OHP)						
	Chłopcy (uczestnicy OHP)						
	Inne osoby (podać jakie, np. absolwent, rodzic pokrzywdzonego, pracownik OHP, itd.)						
5	Informacja o zaistniałej sytuacji						
a)	Pozyskanie informacji o sytuacji przez pracownika, kierownika jednostki, wojewódzkiego komendanta OHP (data, godz., osoba informująca - stanowisko, funkcja, uczestnik OHP, inna – podać jaka) oraz sposób (telefonicznie, bezpośrednio, inaczej – podać jak)						
b)	Miejsce zaistnienia sytuacji (dom rodzinny, jednostka OHP – podać dokładnie, inne - jakie)						
c)	Podmiot/osoba pod opieką której przebywał uczestnik w czasie zaistnienia sytuacji (OHP, rodzice, inne – podać jakie)						
d)	Opis sytuacji (najważniejsze fakty w porządku chronologicznym, przyczyny – jeśli ustalono i nie są utajnione, przebieg, itp.)						
e)	Powiadomienie policji, prokuratury, sądu rodzinnego, straży pożarnej, pogotowia ratunkowego i innych służb (jeśli tak to kto i kiedy powiadomił, jakie służby, czy przybyły na miejsce zdarzenia, przebieg ich interwencji)						

⁴ UWAGA: W przypadku braku możliwości ustalenia w trybie niezwłocznym określonych w Zgłoszeniu informacji, należy je pominąć oraz ustalić możliwie najszybciej i niezwłocznie przestać dodatkowe informacje uzupełniające lub weryfikujące oraz jeśli w wyniku ustaleń zasłży zmiany w przekazanej uprzednio informacji.

f)	Powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych pokrzywdzonych i sprawców (podać kiedy, kto i w jaki sposób poinformował oraz jak przebiegła współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi)	
g)	Zabezpieczone dowody (jeśli tak – podać kto zabezpieczył, kiedy, jakie dowody, w jaki sposób, np. telefon, screen, alkohol, itd.)	
h)	Działania interwencyjne OHP (podać jakie i kto, np. wychowawca, psycholog, kierownik jednostki, itd.)	
i)	Działania profilaktyczne jakimi został dotychczas objęty pokrzywdzony oraz sprawca i jak funkcjonował przed zaistnieniem sytuacji	
j)	Działania monitorujące, naprawcze, kompensacyjne, profilaktyczne, itp. które zostaną podjęte wobec uczestnika (np. wniosek o wgląd w sytuację uczestnika, działania wynikające z regulaminu jednostki, psychoterapia, itd.)	
k)	Przebieg dotychczasowej współpracy z podmiotami zewnętrznymi powiązanymi z sytuacją (np. szkoła, kurator, dom dziecka)	
6	Inne informacje istotne dla okoliczności i zaistnienia sytuacji oraz dalszych działań pointerwencyjnych	
7	Informacje dotyczące działań kierownika jednostki nadzorującej	

Sporządził/-a: (imię i nazwisko, stanowisko, nr tel.)
Miejscowość i data

Pieczęć oraz podpis kierownika jednostki: (imię i nazwisko, stanowisko, nr tel.)
Miejscowość i data

REJESTR MONITORUJĄCY
SYTUACJE KRYZYSOWE ZAGRAŻAJĄCE BEZPIECZEŃSTWU UCZESTNIKA OHP⁵
ZAISTNIAŁE W

(nazwa jednostki OHP)

Data zaistnienia sytuacji	Data poinformowania kierownika jednostki*	Nr klasyfikacyjny i nazwa sytuacji wg Procedury	Uwagi dotyczące stopnia zdarzenia	Grupa wychowawcza / nazwa jednostki podległej**	Data i rodzaj czynności monitorującej

*W zależności od poziomu prowadzenia rejestru (kierownika jednostki organizacyjnej /wojewódzkiego komendanta OHP).

**W zależności od poziomu prowadzenia rejestru.

⁵ Rejestr prowadzony jest w formie elektronicznej i/lub papierowej j. Jednostka (WK OHP/CKiW/OSiW/HP) prowadzi rejestr sytuacji w aplikacji on-line „ZDARZENIA” oraz może dodatkowo prowadzić przedmiotowy rejestr – jeśli uzna to za zasadne.

**POTWIERDZENIE ZAPOZNANIA PRACOWNIKÓW
z Procedurą interwencji w sytuacjach kryzysowych
zagrożających bezpieczeństwu uczestnika OHP**

(przykład)

Nazwa i adres jednostki OHP:

Imię i nazwisko koordynatora:

Lp.	Nazwisko i imię pracownika	Stanowisko	Data	Podpis
1.				
2.				
...				

Potwierdzenie zawiera co najmniej ww. dane.

Jego konstrukcja i układ są ustalane przez kierownika jednostki (np. w układzie grup wychowawczych, porządku alfabetycznym, ewidencyjnym, rekrutacyjnym, itp.).

PRZYKŁAD

Zawiadomienia o podejrzeniu/popełnieniu przestępstwa/wykroczenia

Miejscowość, data

Imię i nazwisko osoby zgłaszającej
adres zameldowania/pobytu
(nazwa instytucji zgłaszającej,
adres i pieczęć instytucji)
dane do kontaktu – np. numer telefonu

Komenda
Miejska/Powiatowa/
Komisariat Policji
W.....

ZAWIADOMIENIE O PODEJRZENIU/POPEŁNIENIU PRZESTĘPSTWA/WYKROCZENIA
(niepotrzebne skreślić)

Przykładowa treść:

Zgodnie z art. 304 k.p.k. zawiadamiam, że (napisać co się stało, co jest przedmiotem zawiadomienia, w sposób opisowy podając jak najwięcej szczegółów zdarzenia; zwrócić uwagę na cechy czynu – na czyją szkodę, w jaki sposób, gdzie się to stało, ewentualnie jakim narzędziem, jaki nastąpił skutek).

Należy umieścić dokładny opis sytuacji, opis pokrzywdzonych (osoby/rodziny), w przypadku przestępstw komputerowych dodatkowo należy zawrzeć dane IP komputera (o ile można je określić), z którego prowadzono korespondencje, dokonano transakcji, Nick osoby sprzedającej, informacje o dołączonych wydrukach z komputera dotyczących korespondencji. Osoba zgłaszająca powinna opisać sytuację oraz czasookres, w którym dochodziło do czynów zabronionych np. do gróźb, przemocy, odniesionych obrażeń, wskazać charakter tych obrażeń, opisać zadawane cierpienia psychiczne.

Ponadto należy wyszczególnić:

1. Świadców zdarzenia - należy podać imię, nazwisko, adres, numer telefonu do kontaktu, albo opisać świadka w taki sposób, aby móc go wytypować i zidentyfikować (np. osoba pracująca w konkretnym sklepie, mieszkająca pod numerem domu...).

2. Załączniki – należy dołączyć wszelkie dowody w sprawie m.in. wydruki dokumentów, zdjęcia, pliki z zapisem monitoringu jeśli jest to monitoring prywatny, (monitoringu bezwzględnie nie nadpisywać, ale

zabezpieczyć). Jeżeli monitoring zabezpieczony jest przez zewnętrzny podmiot, należy wskazać ten podmiot, a Policja zajmie się jego zabezpieczeniem we własnym zakresie. Nadto należy załączyć kopie korespondencji mailowej, sms, kopie faktur, potwierdzenia przelewów płatności itd.

3. Wartość strat – straty określić kwotowo (w PLN), ale wskazać na kwotę zakupu utraconego lub zniszczonego sprzętu, innych przedmiotów wraz z datą tego zakupu. W przypadku przedmiotów, których wartości nie można oszacować, należy je opisać, wskazując z czego były wykonane i na czym opiera się ich szacunkowa wartość.

4. Wniosek o ściganie - na końcu zawiadomienia należy zawrzeć zdanie: Żądam ścigania i ukarania sprawcy przestępstwa.

Uwaga:

- Zalecane jest wskazywanie sprawy in rem, zachować należy ostrożność przed konkretnym wskazywaniem sprawców z imienia i nazwiska – in personam – to są zadania do ustalenia przez właściwe służby.
- Brak znajomości danych sprawcy nie stanowi przeszkody do złożenia zawiadomienia. Należy wówczas w sposób wyczerpujący opisać co miało miejsce.
- Przy wysyłaniu zawiadomienia poprzez operatora publicznego (Pocztę Polską S.A.) należy dołączyć do zawiadomienia zwrotne potwierdzenie odbioru, a przy bezpośrednim doręczeniu zawiadomienia do policji lub prokuratury na jego kopii poprosić o potwierdzenie złożenia zawiadomienia (pieczętka wpływu do organu ścigania)

Podpis osoby składającej zawiadomienie
(imię i nazwisko czytelne)

Załączniki: (wymienić wszystkie niezależnie od wyszczególnienia ich w treści zawiadomienia)

np.:

Dokumentacja lekarska z dnia (kopia);

Kserokopia korespondencji ze sprzedającym w ilości...;

Kopia płyty CD z nagraniem...;

Itp.

PRZYKŁAD
WNIOSKU O WGLĄD W SYTUACJĘ DZIECKA/RODZINY⁶

Miejscowość, data

Sąd Rejonowy⁷ w

Wydział Rodzinny i Nieletnich

adres sądu

Wnioskodawca: imię i nazwisko osoby zgłaszającej

adres osoby zgłaszającej

Uczestnicy postępowania: imiona i nazwiska rodziców

adres zamieszkania rodziny

Rodzice małoletniego: imię i nazwisko dziecka

I. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego (*imię i nazwisko dziecka, adres zamieszkania*) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

II. Uzasadnienie

Tutaj należy opisać niepokojące sytuacje, co sprawiło, że zdecydowaliśmy się na podjęcie interwencji, dlaczego uważamy, że dobro dziecka jest zagrożone.

Można zamieścić informacje o osobach, które były/są świadkami niepokojących zdarzeń.

W związku z powyższym, wnoszę o wydanie odpowiednich zarządzeń w celu zabezpieczenia dobra małoletniego dziecka.

Podpis składającego wniosek

⁶ Złożenie wniosku jest wolne od opłat.

⁷ Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.